

TISKOVINA

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,92 EUR

leto: XLVI | marec 2014 | številka: 3

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Šparovni kotichek

Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

LESO
TEKA

Listnica uredništva

10 let naše žage

Silvo Pritrznik, direktor GG SG

Smo v obdobju, ko so les, gozdarstvo in lesna industrija medijsko ter v naši družbi zelo popularna tematika. V okviru skupine in podjetja GG SG se z lesom, gozdarstvom in lesno industrijo ukvarjamo že leta in desetletja. To je področje delovanja, ki ga v organizacijskem, tržnem in tehnološkem pogledu dobro poznamo. Izkušnje in znanja smo prejeli in jih prenašamo iz generacije v generacijo in jih pridobivamo z vsakodnevnim delom. Uspeva nam poslovati v današnjih za gospodarstvo neprijaznih pogojih in ob splošnem družbenem nezadovoljstvu.

S primarno predelavo lesa se v podjetju resno ukvarjamo zadnje desetletje. S poskusnim obratovanjem na novi tehnologiji smo začeli 9. marca pred desetimi leti. Tega dogodka so se ob deseti obletnici spomnili delavci na žagi in pripravili krajšo slovesnost. Tehnologija žaganja s krožnimi žagami

Joža Radošević in Jure Čas, vodja PE Žaga

je bila takrat za slovenske razmere novost. V začetnem obdobju smo se ubadali s težavami, povezanimi tako z obvladovanjem tehnologije kot vzdrževanjem strojev, trženjem žaganega lesa, logistiko nabave. Skratka, nismo imeli dovolj znanja in izkušenj. Znanje in izkušnje pa pomenijo denar, ki smo ga v začetnem obdobju izgubljali. Bili so dnevi, ko smo že skoraj obupali nad novo zamisljo. Spoznali smo, kaj pomenijo tradicija, znanje in izkušnje. Ni težko pridobiti denarja in kupiti strojev in tehnologije, težave se začnejo, ko je treba denar vrniti in pridobivati znanje ter trg za produkte.

Po dveh letih uvajanja ljudi, trga in logistike smo poslovali ugodno in razmišljali razvojno. Po nastopu finančne in gospodarske krize pa se je optimizem o hitrem razvoju tehnologije in povečanju kapacitet počasi zmanjševal.

Danes zaradi nesorazmerja med vhodnim stroškom hlodovine in povprečno ceno žaganega lesa, družbeno neprijaznih pogojev poslovanja za podjetja ter nelojalne konkurence zaradi sive ekonomije poslovanje na žagi postaja vedno zahtevnejše. Kljub temu vztrajamo in s primarno predelavo plemenitimo hlodovino in les, pridobljen iz koroških državnih in zasebnih gozdov. **Delamo na dolgi rok in smo pri odkupu od gozdnih posestnikov redni plačniki, ki strošek poravnavamo v 30 dneh. V zadnjih 15 letih nismo nikoli zamujali s plačilom.**

S težavami se srečuje vsa lesnopredelovalna industrija v slovenskem in srednjeevropskem prostoru, razlikujemo pa se po tem, da so gospodarska okolja v nekaterih družbah srednje Evrope ugodnejša, tehnološko modernejša in strateško povezana ter dolgoročno usmerjena.

Naša družba pa je priložnost v gozdovih in lesu spoznala šele v obdobju krize. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bilo v regiji na področju gozdarstva in lesne industrije zaposlenih 2.800 ljudi, danes je število bistveno manjše. Produktivnost tako v gozdarstvu kot tudi v predelavi je zaradi znanja in novih tehnologij precej napredovala. Podjetja, ki se ukvarjamo z gozdarsko in lesno predelavo, smo vedno bolj vitka, da lahko konkuriramo na trgu. Kar posledično pomeni, da z manjšim številom ljudi opravimo isto delo. V regiji so danes tri velika podjetja in 50 manjših lesnopredelovalnih podjetij, ki nudijo zaposlitev nekaj več kot tisoč ljudem.

Slovenci smo sicer uspešno izvedli politično revolucijo, ni pa nam uspelo izvesti gospodarske revolucije. Nismo znali prepoznati, kaj je dobro in perspektivno. Slovenci smo v času

tranzicije uničili tudi sisteme, ki so bili kvalitetni in so dobro delovali. Med njimi sta prav gotovo gozdarstvo in lesna industrija. Danes imajo mnogi idejo od danes do jutri postaviti nove predelovalne centre ali nove blagovne znamke, a to v tej branži ni možno, saj gre za razvojno dolgoročne procese, ki jih je treba negovati kot gozdove, da postanejo trajni in stabilni. Podjetja in blagovne znamke delujejo in se razvijajo na dolgi rok. Tako kot gozd, v katerega vlagamo in ga gojimo, da je trajen in stabilen. Mladi sestoji so nestabilni in bistveno bolj podvrženi vremenskim nepravilnostim. Prav tako je s poslovnimi sistemi v kriznih obdobjih: bolj kot so nestabilni, bolj so ranljivi. Ko smo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja posegli v gozdarsko zakonodajo, smo uničili tudi lokalno lesno industrijo. Oslabili smo prvi člen v verigi: oskrbo trga z oblim lesom. Danes

temelji primarna predelava predvsem na surovini, ki prihaja iz državnih gozdov, takšne surovine je v slovenskem prostoru 20 %, ostalo je zasebni sektor, kjer je trženje nepovezano, kar so izkoristili žagarji preko meje in postavili slovensko lesno industrijo za nekonkurenčno.

Ni nam uspelo ustvariti konkurenčnega poslovnega okolja za investitorje, delovno intenzivna dejavnost, kakršna sta gozdarstvo in lesna industrija, pa je v slovenskem prostoru predraga. Slovensko gozdarstvo in lesna industrija kapitalsko nista sposobni tehnološke prenovitve in intenzivnega marketinškega nastopa, ki pomeni vlaganje sredstev. Drugi investitorji pa ne vidijo priložnosti zaradi neurejene dobave lesa, neugodnih pogojev za investicije, dragega dela in slabe produktivnosti.

Pogoj za lesno verigo je trženje, kar pomeni zagotovljeno surovino, uspešni marketing in prodajo polizdelkov in proizvodov iz lesa. Pomembne so lokalna predelava lesa, uporaba lesnih ostankov v gozdu in pri predelavi lesa, racionalno izkoriščena energija iz predelave lesa, kot so kogeneracije, uporaba lubja kot energenta ... Vse to daje konkurenčno prednost ob razviti gozdno-lesni verigi v regiji.

V podjetju smo prepričani, da je naša ideja "od gozda do hiše" prava ideja. Smo v obdobju, ko nam politično in poslovno okolje nista najbolj naklonjeni, a vendarle se politika in razmere na trgu spreminjajo. Pomembno je, da delamo in vztrajamo.

Vse najboljše delovnim ljudem in čestitke ob deseti obletnici žage GG SG v Otiškem Vrhu! Srečno!

Na sprejemu pri županu Andreju Času

Marta Krejan

Župan Mestne občine Slovenj Gradec je 20. februarja 2014 v zahvalo vsem, ki so pomagali pri prvih intervencijah v času ledne katastrofe, pripravil sprejem s pogostitvijo, najprizadevnejšim pa je podelil tudi pisne zahvale.

Hvaležen je za nesebično pomoč in vztrajnost vseh, ki se kljub nemogočim razmeram niso vdali in so naredili vse,

Silvo Pritrznik, direktor GG SG, prejema pisno zahvalo od župana MO SG Andeja Časa.

kar je bilo možno, da čim prej odpravijo posledice žleda. Zahvalne listine so prejela prostovoljna gasilska društva Slovenj Gradec, Pameče-Troblje, Stari trg, Legen, Šmartno, Turiška vas, Golavabuka, Podgorje, Raduše in Sele-Vrhe. Pisno zahvalo so prejeli tudi Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec, slovenjgraška poslovna enota Elektra Celje, Vojašnica Franca Rozmana Staneta Celje, ter podjetja Verdis, Kostmann in Brezovnik. Župan se je zahvalil tudi štabu Civilne zaščite Mestne občine Slovenj Gradec in slovenjgraški izpostavi Uprave RS za zaščito in reševanje.

Predstavniki vseh organizacij, ki si zaslužijo vso pohvalo.

Pričakovanja in predlogi lastnikov gozdov za čim bolj učinkovito sanacijo gozdov po žledolomu

1. Čimprejšnja ocena škode

2. Hoja po gozdu na lastno odgovornost

Zaradi velike nevarnosti visečega drevja in polomljenih vej na drevju je treba obiskovalce gozdov opozarjati, da **hodijo po gozdu na lastno odgovornost**. To je treba čim prej tudi zakonsko urediti.

3. Davčna politika

Delno ali pa tudi popolno oprostitev plačevanja davkov od dohodka iz gozda za določeno obdobje. Povečanje katastrskega dohodka (KD), kot izvira iz novih izračunov in v uredbi o KD objavljenih lestvicah, nikakor ne bi bilo umestno. Zaradi žledoloma bo donosnost gozdov za daljše časovno razdobje močno zmanjšana ali celo izničena. KD se prišteva k drugim dohodkom lastnika gozda in je obdavčen z odstotki dohodninske lestvice. Tako so z dohodnino obdavčeni dohodki, v prizadetih gozdovih pa normalne sečnje nekaj desetletij (tudi 40 let) ne bo! Zato spremembo potrebuje tudi zakon o dohodnini. Prav tako menimo, da delo pri sanaciji predstavlja vlaganje v gozd, enako kot druge investicije, in v določenem deležu zmanjšuje davčno osnovo lastnika gozda.

Uvedba nižje (9,5 %) stopnje DDV za prodajo lesa za ogrevanje. Tako imajo urejeno tudi v Avstriji, saj tovrstni les predstavlja osnovno življenjsko potrebo. Poleg tega je čisti dohodek lastnikov gozdov, ki so zavezanci za DDV še posebej pri sečnji lesa v tako težkih razmerah po sedanji višji davčni stopnji (22 %) bistveno nižji. Zato se lahko zgodi, da ogromno lesa listavcev niti ne bo pospravljenega, ker se to lastnikom enostavno ne bo izplačalo. Ocenjujemo, da okrog 80 % vse podrte lesne mase predstavlja manjvredni les, primeren za pridobivanje toplote in električne energije.

Zmanjšanje višine davka na nepremičnine – ustrezno zaradi zmanjšanja vrednosti poškodovanih in uničenih gozdov.

Trošarina za gorivo za traktorje se s 15 l/ha gozda poveča ustrezno stopnji poškodovanosti gozda na posamezni gozdni posesti.

Subvencije za sanacijo gozdov se ne upoštevajo pri dohodninski osnovi. Možnost **začasnega odpisa socialnih prispevkov** zaradi naravne nesreče na prizadetih kmetijah.

4. Sanacija

Zaradi katastrofalnih razsežnosti je treba zaprositi za pomoč EU. Tretji odstavek 29. člena Zakona o gozdovih nalaga ministru, da v primerih, ko razmere niso normalne (o čemer ga mora obvestiti ZGS), sprejme dodatne ukrepe za sanacijo (sanacija gozdnih prometnic, nadomestilo povečanih stroškov sečnje, stroškov obnove in nato vzdrževanja novo osnovanih nasadov še vsaj 4 leta). Financirano mora biti tudi izobraževanje izvajalcev del v gozdovih (profesionalcev in lastnikov) za delo v izrednih razmerah sanacije. To pomeni visoke stroške, ki jih lastniki gozdov nikakor ne bodo mogli pokriti. Treba bi bilo proučiti tudi možnost vključitve javnih del v sanacijo poškodovanih gozdov, predvsem za manj zahtevna dela. Menimo, da višina škode ustreza kriterijem za dodelitev pomoči EU po naravnih nesrečah.

Ker predvidevamo, da se bo pospravila podrtega drevja lotilo veliko število slabo opremljenih lastnikov gozdov, podpiramo tudi predlog o občinski pomoči pri nabavi varovalnih sredstev za delo v gozdu lastnikom gozdov.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje naj lastnikom gozdov olajša možnost nakupa nove mehanizacije in opreme ter varovalnih sredstev (vitli, motorne žage, cepilniki drv ...), tako da bo na naslednjem razpisu Programa razvoja podeželja mogoče predložiti račune za nazaj od 1. 2. 2014. Prav tako je treba upoštevati, da je po žledolomu bolj prizadeta zahodna regija, kjer pa bo v naslednjem Programu razvoja podeželja sofinanciranje manjše. Zato je treba podpore v zvezi s sanacijo žledoloma v tej regiji zvišati na raven podpor v vzhodni regiji.

Prav tako mora ministrstvo poenostaviti postopke za gradnjo gozdnih prometnic na prizadetih območjih.

Strokovna pomoč javne gozdarske službe (Zavoda za gozdove Slovenije) s čim manj administriranjem ter poenostavitvev

sistema sledenja lesa. Treba bo zelo organizirano pristopiti k sanaciji in nato obnovi gozdov. Zato lastniki potrebujejo visoko usposobljenega strokovnjaka – terenskega svetovalca gozdarja Zavoda za gozdove, ki bo čim manj obremenjen z administrativnimi in birokratskimi opravili. V zadnjem času ravno izdaja prevoznik tako za lastnike gozdov kakor tudi za gozdarske strokovnjake Zavoda za gozdove predstavlja veliko porabo časa in tudi nepotrebne finančne stroške. Ob tako veliki količini podrtega lesa bo ta obremenitev še občutno večja.

V razmerah, kakršne so, je treba določiti minimum. Država mora zagotoviti sistem dolžne skrbnosti, da kupci lahko preko verige dokumentov dokažejo, da les ni bil pridobljen z nezakonitim posekom. Kupci dokument, ki izkazuje, kaj, od koga in komu peljejo les, že izpolnjujejo z dobavnico. Kriterijem EU bi popolnoma zadostili, če bi prevoznik pri prevozu lesa imel še kopijo odločbe o dovoljenju poseka, ki jo Zavod za gozdove redno izdaja ob označitvi dreves za posek. Predlagamo tudi, da se za poškodovane gozdove na določenem območju izda generalna odločba za sanacijo za vse lastnike in ne vsakemu lastniku posebej, saj bi to spet povzročilo ogromno nepotrebne administriranja gozdarjev Zavoda za gozdove.

Možnost omejitve uvoza lesa za kurjavo in ostalega manjvrednega lesa predvsem iz držav izven Evropske unije – še posebej tistega brez ustrezne sledljivosti. Ob veliki količini lesa na trgu bo zaradi uvoza cena lesa še nižja.

V zvezi s tem podpiramo idejo, da se na ravni države čim prej ustanovi **koordinacijski odbor**, sestavljen iz predstavnikov vladnih in nevladnih organizacij s področja gozdarstva in lesarstva. Odbor bi moral čim prej oblikovati strategijo za sanacijo gozdov in čim večjo porabo lesa v Sloveniji. Strategijo bi morali imeti že prej, saj to ni prva naravna nesreča, ki nas je prizadela.

Lastnikom močno poškodovanih in uničenih gozdov bo treba omogočiti pridobivanje dohodka tudi od drugih dobrin gozda, ki jih do sedaj niso mogli izkoristiti, predvsem zaradi zakonodaje (lov, turizem, gozdni sadeži ...)

Zveza lastnikov gozdov Slovenije

Naše gozdove je obiskal profesor iz Kalifornije

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Foto: Janez Škerlovnik

Z začetka decembra preteklega leta se nam je vtisnil v spomin terenski dan s prof. Diacijem, prof. Kevinom O'Haro z državne univerze Berkeley iz Kalifornije in Maksom Suškom.

Prof. O'Hara je priznan strokovnjak s področja gozdarstva oz. gojenja gozdov v svoji domovini in v svetu. V Slovenijo je prišel na svojo željo, brez finančne podpore svoje matične univerze, ker je želel spoznati naše gozdarstvo. Pri nas je v času trimesečnega bivanja strokovno sodeloval predvsem s prof. dr. Jurijem Diacijem, ki je redni profesor na gozdarski fakulteti.

Prof. Diaci že leta strokovno sodeluje z OE ZGS Slovenj Gradec in z GG Slovenj Gradec. Vsakoletni strokovni dan s študenti gozdarstva na Pohorju je že ustaljena praksa. V gozdove Pahernikove ustanove, KE Radlje, pa po odločitvi prof. Diacija prihajajo gozdarski strokovnjaki tudi iz tujine.

Visoki gost je posebej želel osebno

spoznati Maksa Suška, upokojenega gozdarskega strokovnjaka iz Radelj. Oglede in strokovna razglabljanja smo začeli sredi gozdov Pahernikove ustanove, kjer je Sušek predstavil Pahernikovo ustanovo, orisal zgodovino radeljskega gozdarstva in obema profesorjema zaželel prisrčno dobrodoščilo. Vodenje skozi gozdove Pahernikove ustanove, v gozdnem rezervatu Repiško in ogled Sgermovega gozda in smreke na Orlici sva prevzela s sodelavko Zdenko Jamnik. Terenskemu dnevu je sledil zaključni razgovor, ki je bil namenjen predvsem izmenjavi strokovnih mnenj med profesorjem iz Kalifornije in Maksom Suškom.

O'Hara je ob vtisih pri ogledu gozdov Pahernikove ustanove poudaril, da ga je navdušil velik rastiščni potencial teh gozdov. Sestoji na vrhu Pohorja, pod Kopami, so ga presenetili s svojo enomerno strukturo. Pri ogledu gozda ob Pahernikovi smreki je opazil zelo debele panje. Sušek je pojasnil, da so bila tu posekana zelo debela jelova drevesa, ki so izpadla zaradi sušenja. O debelih drevesih je nadalje dejal, da pomenijo dober genetski potencial in da jih puščamo v sestojih kot semenska drevesa za nasemenitev mladega gozda.

Profesor O'Hara je komentiral sproščeno gozdnogojitveno tehniko, ki smo mu jo predstavili v gozdu Pahernikove ustanove. Gojitveno usmeritev je podprl, je pa opozoril na verjetne težave pri preverjanju

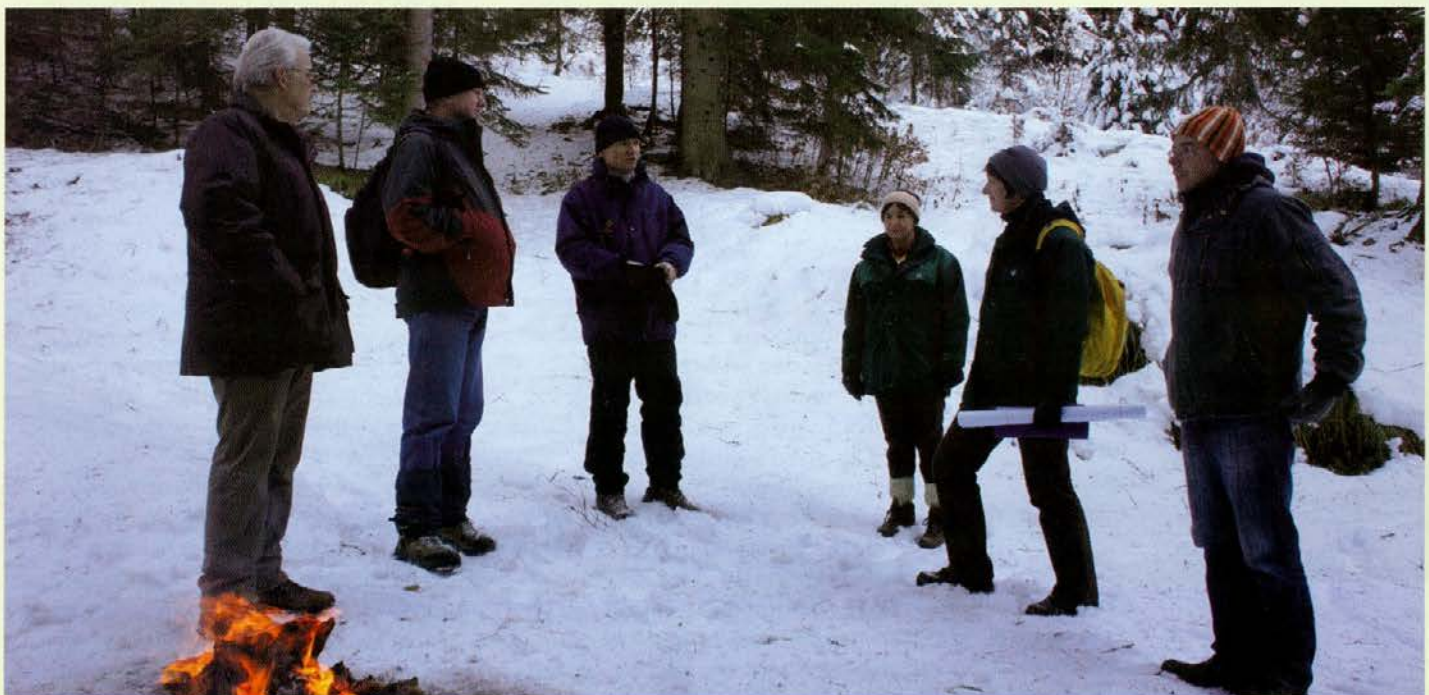
uspešnosti gospodarjenja. Sušek je poudaril, da je mogoče potrditi pravilnost usmeritve v izvajanju sproščene tehnike gojenja gozdov z dolgoletnimi izkušnjami v kmečkih prebiralnih gozdovih na Pohorju.

Naše gospodarjenje z gozdom je sonaravno v največji možni meri. O'Hara je izpostavil, da je pogled na sonaravnost pri nas morda preveč antropocentričen (Slovar slovenskega knjižnega jezika: filozofija, ki ima človeka za edini subjekt vsega) in da se lahko vselej vprašamo, kaj je boljše od narave. Sušek je komentiral, da če delamo v sozvočju z naravo, ne bomo grešili, in da tudi pestrosti narave ne smemo nikoli negirati. Med več možnimi ukrepi v gozdu moramo vedno izbrati najboljšega.

V osnovi je gost iz Kalifornije ocenil naše gospodarjenje z gozdom kot zelo dobro. Pri gospodarjenju in gojenju gozda imamo zgrajen sistem, ki ne dopušča velikih napak, upoštevamo naravne procese in težimo za čim boljšimi odločitvami.

Na koncu pogovora je prof. O'Hara dejal, da bi si želel knjigo o Pahernikovi rodbini in njihovem gozdu Maksa Suška prevesti v angleščino, da bi mu bilo to v veliko čast. Ker to ni mogoče, je izrazil željo, da to naredi kdo drug, morda prof. Jurij Diaci.

Z izrazi medsebojnega spoštovanja se je srečanje, ki je na svoj način priznanje celotnemu gozdarstvu našega prostora, zaključilo.

Strokovna debata v osrčju Pahernikovih gozdov

Informativni gozdarski storži v februarju 2014

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Najkrajši mesec v letu je za nami. Letošnji februar je bil namenjen pustnim norčijam. Gozdarjem in lastnikom gozdov pa je bilo minuli mesec bolj malo do norčij kljub vsemogočim norostim, ki se dogajajo okoli nas. Za zaskrbljenost je bila odgovorna narava, ki je poskrbela za ledeni tuš. Že 31. januarja se je začel kopičiti na drevju v gozdovih in sadovnjakih po vsej Sloveniji, razen na Primorskem in v Prekmurju, žled. Žledenje se je intenzivno nadaljevalo vse do 4. februarja. Žled je povzročil veliko težav in škode tudi v gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. Z ledom obdano drevje se je začelo lomiti in podirati, poškodovani so tudi mlajši sestoji. Zaprte so bile številne ceste, veliko zaselkov in kmetij je bilo teden in več dni brez elektrike. Na terenu so se srečevali in odpravljali posledice ledene ujme gasilci, gozdarji, lastniki gozdov in električarji.

Na licitaciji vrednega lesa 12. 2. 2014 v Slovenj Gradcu

Potrebna je bila hitra ocena poškodovanih gozdov, ki pa je v času branja Viharnika že bolj točna.

V koroški regiji velikopovršinskih žledolomov, kot so v postojnski, ljubljanski in tolminski območni enoti, ni bilo. Drevje je poškodovano in polomljeno razpršeno lokalno zelo različno. Koncentracije poškodovanih dreves so večje na strmih pobočjih s plitvimi tlemi, v jarkih, ob gozdnih in drugih prometnicah in trasah elektrovodov. **Gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec so ocenili poškodovanost gozdov po žledolomu po odsekih (načrtovalna enota za gozd s podobnimi rastiščnimi pogoji in razvojno fazo gozda) do 10. marca 2014. Zaradi žledoloma bo treba po oceni koroških gozdarjev posekati 226.057 m³ iglavcev in listavcev – v KE Mislinja 21.625 m³, v KE Slovenj Gradec 92.426 m³, v KE Dravograd-Prevalje (76.840 m³ – v občini Dravograd 21.788 m³, v občini Ravne**

na Koroškem in Prevalje skupaj 55.052 m³), v KE Črna 18.148 m³ in v KE Radlje 17.018 m³. Ocenjena površina vseh poškodovanih gozdov je 25.000 ha. Velik del poškodovanega drevja je že označen za posek. Za poškodovane dele gozda, kjer je varnost izvedbe zaradi podrtega drevja zelo ogrožena, so revirni gozdarji na osnovi odkazila na vzorčni ploskvi ocenili količino poškodovanega drevja v odseku. Gozdarji javne gozdarske službe so in še bodo izdali lastnikom individualne odločbe z označeno in izmerjeno količino poškodovanega drevja ali individualno odločbo z oceno poškodovanega drevja. **Zaradi nevarnosti prekomerne razmnožitve podlubnikov (veliki in mali smrekov lubadar) je rok za posek iglavcev do 15. maja 2014. Rok za posek listavcev je lahko tudi do 31. 12. 2016. Priporočamo, da listavce posekate prej ali istočasno z iglavci.** Ocena poškodovane količine lesa po odsekih je tudi osnova za

V Kozarnici pod Uršljo goro žleda ni bilo, 24. 2. 2014.

Žledolom v Gnamuševem gozdu v revirju Trbonje, 26. 2. 2014

ocenitev poškodovanosti gozdov po parcelah, ki je namenjena predvsem za razglasitev žleda kot naravne nesreče in je podlaga za pridobitev evropskih proračunskih sredstev. Lastniki gozdov, ki jim je na parceli gozdnega zemljišča žled v celoti uničil gozd in jim je ZGS naložil obvezno obnovo gozda s sadnjo ali je nujna sanitarna sečnja v obsegu, večjem od 50 % desetletnega mogočega poseka, in so oddali na občini vlogo za prijavo škode do 12. februarja 2014, bodo deležni davčnih olajšav. Podatki o ocenitvi poškodovanosti gozdov po žledu bodo služili tudi za načrt sanacije po žledu poškodovanih gozdov, ki so osnova za pridobitev dodatnih republiških finančnih sredstev za sanacijo. Možne bodo tudi davčne olajšave za zelo poškodovane gozove na posameznih parcelah.

Aktivnosti gozdarjev so bile v februarju osredotočene na evidentiranje drevja po žledu poškodovanih gozdov. Lastniki gozdov

in izvajalci del v gozdu so pohiteli s sečnjo, izvajajo jo tudi s pomočjo strojev. **Delo v gozdu je zelo nevarno, še posebno v po ujmah poškodovanih gozdovih. Zato upoštevajte navodila revirnih gozdarjev o varnem izvajanju sečnje. Upoštevajte tudi izreke v odločbi, v kateri so podana navodila za ureditev sečišč. Če ne boste natančno izvedli gozdnega reda, vam lahko že rahlo labilen gozd uničijo podlubniki. Že v februarju se je zrak v sončnih zavetrnih predelih za kratek čas segrel do 12 °C. Aktivne so postale posamezne žuželke, nemirni postajajo tudi podlubniki.**

O stanju in posledicah po žledolomu v ostalih območnih enotah nas je seznanil tudi v. d. direktorja Damjan Oražem, ki se je 12. februarja 2014 udeležil strokovnega sveta OE Slovenj Gradec in vodij krajevnih enot. Bil je prisoten tudi na licitaciji vrednega lesa.

Popolnoma sončnih dni je bilo v našem območju v februarju bolj malo. Prevladovalo je oblačno do delno oblačno vreme. Dež v obliki rahlega rosenja je vlažil zemljo, katere temperatura je bila v februarju v globini 10 cm od 1 do 3 °C, v 15 dneh. Količine padavin niso bile velike. V dolini smo imeli dva snežena dneva (12. in 17. 2.), višje je snežilo tudi 9., 11. in 22. februarja. Snežne padavine niso bile obilne. Najnižje dnevne temperature so bile med -3 in 3 °C (Šmartno pri Slovenj Gradcu), najvišje pa -2 do 12 °C.

Informativne gozdarske storže zaključujem v upanju, da nas še dolgo ne bo prizadel žled v tako v velikem obsegu kot letos – tako katastrofalen žled je bil v noči 14. na 15. december 1899 na območju Pivke (revija Dom in svet, izdana januarja 1900).

Med najdebelejšimi rdečimi bori v Sloveniji je tudi Kogelnikov rdeči bor na Navrškem vrhu – kljuboval je žledu, drevje v bližnji okolici ne.

Izolacija, ki raste v gozdu

Dragomir Cvejić

Sejmi. Prvotno so bili namenjeni direktnemu trženju, danes je njihova usmerjenost vse bolj informativnega značaja. Takšnega, z obsegom pretežno germansko govorečega dela Evrope, smo obiskali tudi zaposleni v podjetju Lesoteka hiše, d. o. o.

Sejem DACH+HOLZ International v Kölnu je odprl svoja vrata med 18. in 21. februarjem. Edinstven je zaradi svoje ožje umestitve v gradnji.

Namenjen je krovcem, arhitektom, načrtovalcem, inženirjem in predvsem tesarjem.

Na sedemsto tisoč kvadratnih metrih se je predstavilo čez petsto petdeset razstavljalcev, ki iz leta v leto izpopolnjujejo tehniko obdelave lesa za konstrukcije, sisteme pritrjevanja, razvijajo naravne izolativne materiale in premikajo gradbene varnostne standarde.

Bistveni odmik tamkajšnjih razstavljalcev lesene gradnje in izdelovalcev/trgovcev od sejemske ponudbe, vidne v Sloveniji, je bil v tem, da je v razstavljenih vzorcih sten in streh prevladovala izolacija iz lesnih vlaken.

Vemo, da so lastnosti izolacije iz lesnih vlaken za bivalno okolje blagodejne. Poleg tega, da lahko akumulira veliko vlage in jo s tem regulira v prostoru, njena vgradnja odpira nove možnosti pri obstoječih objektih in obnovi streh ter izdelavi izolacijskih fasadnih sistemov. Njeno povsem preprosto pritrjevanje na škarnike ne posega v volumen bivalnih prostorov. Obenem pa poleg odlične izolativnosti ponuja vodoodbojnost za več tednov in vetrno zaporo.

V bivalnih prostorih sta poudarjeni prijetna zračna vlažnost in odsotnost nenaravnih ali škodljivih snovi, ki jih v vlažnih in nepravilno grajenih objektih nezavedno vdihavamo.

Razstavljalci sejma DACH+HOLZ v Kölnu so nekaj korakov pred domačimi ponudniki. Na vprašanje, zakaj, bi lahko sledil odgovor, da v Sloveniji nimamo dovolj razvitega trga in odgovornejših zakonskih zahtev glede ekološke gradnje. Verjetno pa imamo razvit sistem reciklaže za vse materiale, ki imajo danes nizko nabavno ceno, a v prihodnje za okolje povsem nesprejemljivo ceno predelave. Če se neki material za izdelavo izolacije pridobiva z vrtnanjem v zemljo, ali ni bolj smiselno in manj stresno za planet, da ga preprosto pridobimo iz obnovljivega vira, ki v gozdu nenehno raste?

**LESO MASIVNE
TEKA LESENE
HIŠE**

Mi smo za les!

Razstava izdelkov dijakov

Milena Škodnik, univ. dipl. inž. les.

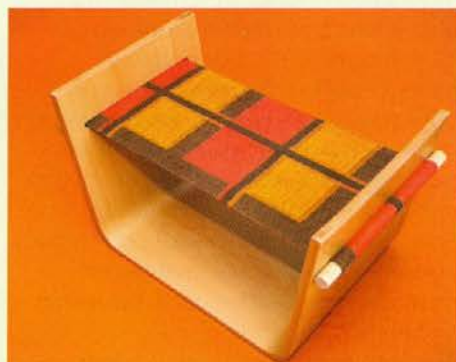
Februarja je bila v prostorih Mrežnega podjetniškega inkubatorja več dni odprta razstava izdelkov dijakov Srednje šole Slovenj Gradec in Muta.

V okviru projekta Sodelovanje dijakov s študenti so dijaki zaključnih letnikov lesarskih programov (3. letnik, program mizar, in 2. letnik, program lesarski tehnik) izdelali izdelke iz lesa po idejnih zasnovah študentov arhitekture iz Ljubljane. Razstavljenih

STOL IZ LAMEL

Izdelal: Rok Grobelnik, mizar, oblikoval: Miha Rijavec, FA

STOL, KLOP ali MIZA

Izdelala: Florjan Cehner in Jan Čegovnik, mizar, oblikoval: Vid Skerbinšek, FA

je bilo 24 unikatnih izdelkov, večinoma stolov, iz različnih domačih vrst lesa: smreke, bora, češnje, javorja, jesena, hrasta ... Ob izdelkih so bile postavljene tudi makete, ki so jih pripravili študenti.

Na šoli se pridružujemo ugotovitvam, da lesa iz naših gozdov ne znamo dobro unovčiti in da je nujno, da v današnjem času in razmerah predelamo in obdelamo lesno surovino doma, in to tako, da bi ustvarjali oziroma proizvajali izdelke višje cenovne vrednosti. Za tovrstno dejavnost pa je potreben dober in

učinkovit kader. Dijaki znajo iz lesa kvalitetno izdelati različne izdelke, niso pa najbolj večji v njihovem oblikovanju. To je razumljivo, saj je osnovni cilj izobraževanja ta, da znajo izdelek narediti, in to po načrtih, ki jih največkrat pripravijo drugi. Zato smo si za to šolsko leto praktični del zaključka izobraževanja zastavili nekoliko drugače kot do sedaj.

Šola se je povezala s Fakulteto za arhitekturo v Ljubljani in v maju 2013 smo skupaj izvedli oblikovalsko delavnico Les. V ožjem timu so s študenti sodelovali prof. Maruša Zorec

in njen asistent Uroš Rustja ter Igor Hovnik (vsí s fakultete) ter Ivan Škodnik in Milena Škodnik s slovenjgraške šole. Delavnice se je udeležilo 18 študentov, ki so skupaj pripravili 20 idejnih zasnov in maket različnih izdelkov iz lesa. Teme so bile junija 2013 predstavljene dijakom in njihovim staršem, ki so prikazani projekt z navdušenjem sprejeli.

Dijaki so pri pouku na osnovi skice in makete rešili konstrukcijo izdelka, precej pozornosti so namenili detajlom in pri tem večinoma uporabili stare lesne vezi. Pripravili so konstrukcijsko in tehnološko dokumentacijo za izdelke in jih nato v šolski delavnici izdelali. Ob tem se moramo zahvaliti našemu bivšemu dijaku, sedaj študentu arhitekture Igorju Hovniku, ki je bil pri nastajanju izdelkov vezni člen med študenti in našimi dijaki.

S takšnim znanjem bodo dijaki v prihodnje lahko konkurenčni, z razstavo pa so dokazali, da drevesa dosežejo svoj smisel v izdelkih.

Projekt je podprla tudi Pahernikova ustanova, ki je šoli za izdelavo teh izdelkov podarila žagan les.

Koordinatorja projekta: Ivan Škodnik, univ. dipl. inž. les., in Milena Škodnik, univ. dipl. inž. les.

GUGALNIK

Izdelala: Florjan Cehner in Jan Čegovnik, mizar, oblikoval: Vid Skerbinšek, FA

LEŽALNIK VITRANC

Izdelal: Marcel Robin, mizar, oblikoval: Žiga Žgur, FA

VETILKA

Izdelal: Jan Berložnik, lesarski tehnik, oblikovala: Polona Senčar, FA

POČIVALNIK ŽELVA

Izdelal: Matevž Flis, lesarski tehnik, oblikovala: Tim Zrimšek in Rok Willenpart, FA

STOL LAMELNIK

Izdelala: Jan Urlep in Blaž Zabukovnik, mizar, oblikovala: Tim Zrimšek in Rok Willenpart, FA

LEŽALNIK VITRANC

Izdelala: Lenart Štern in Martin Velunšek, mizar, oblikoval: Žiga Žgur, FA

STOL KIETOA

Izdelal: Miha Dermol, mizar, oblikoval: Matej Ramšak, FA

Prisluhniti naravi in uporabljati izkušnje

Mika Medved, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Svečnica, 2. februar, ki v ljudskem izročilu velja za prvi praznik, ki napoveduje konec zime, je letos postregla s snegom in predvsem obilo ledu. V led so bile odete krošnje gozdnih dreves, prizaneseno pa ni bilo niti sadnemu drevju.

Visokodebelni stari sadovnjaki so še v večji meri podvrženi tem nenadnim vremenskim spremembam. Starejša, nenegovana sadna drevesa kažejo klavno podobo z odlomljenimi vejami in poškodovanimi krošnjami.

Na Koroškem je večjih sadovnjakov le za vzorec, bolj razširjene so skupine starega sadnega drevja jablan in hrušk ob hlevih in na robih strmejših pobočij. Na višjeležečih kmetijah se najdejo še kakšna sliva in lesnika. Še nedavno tega je bilo to sadno drevje potisnjeno nekoliko na rob pomembnosti, v zadnjem času pa je opaziti kar precejšnjo skrb za to ekološko pomembno kategorijo kmetijskih zemljišč. Razveseljivo je dejstvo, da poleg stroke sadjarska društva na Koroškem spodbujajo svoje člane v njihovo obnovo. Prav pri njih prihaja do izraza dejstvo, da je treba prisluhniti naravi in uporabljati izkušnje.

Teh ima veliko tudi član sadjarskega društva Dravograd Ferdo Karničnik. Rojen na začetku 2. svetovne vojne na kmetiji Šiler na Kimperku (Kozji vrh nad Dravogradom) je bil že v otroštvu seznanjen s pomenom sadnega drevja na kmetiji. Rad se spominja časov, ko je napredek počasi lezel tudi v kimperške hribe.

Gorska kmetija, na sicer sončni legi, ni omogočala velike izbire sort drevja. Hruške in lesnike so bile glavne za mošt, ki je bil do osemdesetih let prejšnjega stoletja tudi glavna pijača na kmetiji. Pili so ga za žejo ob težkem fizičnem delu, za veselje je stekel kakšen *gvaž* več, rade volje so ga ponudili tudi furmanom, ki so vozili les v Velški graben.

"Zgodnje in dobre sorte smo pojedli sproti otroci, ki smo bili sadja željni, nekaj je mama spravila za *platiče*

"Lega naše parcele je sončna, je v zavetrju in tako pač poskušam vzgajati razne sorte in večinoma mi uspeva," je skromen Ferdo. "Treba je prisluhniti naravi in probati," še pristavi.

za *nudlne* (suho sadje za štruklje)," pravi Ferdo. "Za drevesa smo skrbeli, jih obrezovali, stara in poškodovana pa zamenjali z novimi. Sadili smo v robe, da so s koreninami zadržala zemljo, ki je je bilo na strmih legah vedno premalo. Če si hotel v redu obrezati staro drevje, je bilo treba splezati tudi v špic. Kako obrezovati, so nam pravili starejši, mladi pa smo delali. Seveda marsikaj ni bilo prav, če primerjam tisto žaganje s tem, kar nam povedo na predavanjih v društvu. Privadil pa sem se plezanja in hoje po starih drevesih. Rad imam sadno drevje in še danes mi to delo ni težko," se spominja starih časov Ferdo, ki jih šteje kar nekaj čez 70 let.

Še vedno je aktiven pri obrezovanju sadnega drevja in lansko pomlad je obrezal brez strojne pomoči skoraj hektar velik star sadovnjak na Šentvidu.

Doma na Robindvoru v Dravogradu si je uredil ličen sadovnjak, v katerem pridelava vse vrste sadja. Veliko veselja ima z bolj neobičajnimi sadnimi vrstami za naše kraje: kiviji, kakiji, murvo, hruškami naši in asimino. In vse mu lepo uspeva. Pridelka je toliko, da po sadje ni treba v trgovino. Lanski pridelek dravogrskih kakijev je bil po količini kar primerljiv s pridelki na kraških drevesih.

V današnjem nenehno spreminjajočem se tehnološkem svetu, kjer tudi narava ubira čudna, pa vendar svoja pota, se bo mogoče treba

privaditi na misel, da bomo Korošci poleg mošta imeli za svojo še kakšno drugo pijačo.

Prav gotovo pa bo najprej treba poskrbeti, da bomo pridelek našega sadnega drevja stisnili v kvaliteten mošt, v dober domač sok, da bomo v zimskih mesecih z užitek popili domačo pijačo. Za to bo treba poskrbeti v prihajajočih mesecih.

Da bo naše staro sadno drevje v dobri kondiciji, da bo krajini v okras, ko cveti in tudi ko je polno zlahtnih plodov, ga je treba negovati. Ferdo iz izkušenj pravi, da je za obrezovanje starega sadnega drevja najprimernejše suho vreme med februarjem in koncem marca, v višjih legah pa vse do konca aprila.

Deteljica

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Društvo ekoloških pridelovalcev in predelovalcev je zelo aktivno. Člani upravnega odbora društva (med katerimi sta tudi dva s Koroške: Anton Grobelnik in Franc Jamnikar) se na pobudo predsednika društva Jožeta Ledineka redno vsaj enkrat mesečno zberejo na redni seji, kjer pregledajo dejavnosti, dogovorjene na seji zadnjega UO, ter zapisnik.

Da so resnično zelo aktivni, se lahko prepričamo že, če samo povzamemo njihovo delo, ki so ga opravili od zadnje seje. Imeli so predavanja s področja ekološkega kmetijstva na območju savinjsko-koroške regije in predavanje s področja ekološkega kmetijstva na območju Grosupljega. Vsem udeležencem so dali zloženko v obliki deteljice. Januarja so imeli ekološki tečaj s 70 udeleženci, enak pa je organiziran tudi marca. Izvedena je bila prijava na sejem Altermed ter z njo ureditev spremljajoče dokumentacije. Pripravljen in odobren je bil dopis za prodajo v Mercatorjevem centru v Celju, na Ravnah na Koroškem in v Slovenj Gradcu. Člani društva Deteljica so se imeli možnost udeležiti predavanj na temo, aktualno za kmetijstvo, v izvedbi Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede v Mariboru. Zapiske predavanj lahko najdete tudi na spletni strani fakultete.

Urejala se je borza pridelkov, izvedena so bila osebna svetovanja na terenu in izvedena je bila prijava za povrnitev stroškov kontrole.

Na Kozjanskem so imeli sestanek o trženju ekoloških pridelkov na tem območju. Izvedle so se prijave na različne razpise za donacije društvu. Na seji v februarju so se dogovorili, da bodo sodelovali na sejmu, ki bo na svetovni dan zdravja, 5. 4. 2014. Dogovarjali so se tudi o letošnji strokovni ekskurziji, ki naj bi člane popeljala v Italijo. Predlagali so datume za realizacijo "biopraznikov" in "bioužitka" na različnih lokacijah po

Slovenji ter ostalih dogodkov, kot so sejmi ipd. Zelo delavno društvo Deteljica veliko načrtov uresniči že zaradi dobrih medsebojnih odnosov članov in predsednika.

Članek o osnovni šoli

Zofija Rotovnik

Spoštovani, redno prebiram Vaše zanimivo glasilo Viharnik. V zadnjih sem še posebej skrbno prebrala sestavek o šolah. Hodila sem v OŠ v grad Rotenturn in učili so me skoraj vsi učitelji iz učiteljskega zbora, ki so na sliki, objavljeni v januarjem Viharniku: Francka Gornjec, lepa Romana Krevh Špegel, njen mož Mirko Krevh, Zdenka Stani, Mira Valtl, Marta Jug, Stane Triler, Matilda Triler, Mira Mlakar, Vinko Zajc, Višnja Tambič, Milan Januška, Ana Koželj, Zdenka Bocak, Jože Telban.

Gospa med Francko in Romano ni imenovana, tudi se je ne spomnim.

V šol. letu 1960/61 sem začela obiskovat 1. razred pri gospe Zdenki Stani, v šol. letu 1967/1968 smo se preselili v novo šolo na Štibus.

Vsakega učitelja se spomnim po predmetu, kakem dogodku ali lastnosti.

Nekaj slik iz OŠ hranim še danes. Imam sliko, ko sem bila v pevskem zboru in orkestru, ki ju je vodila ga. Višnja Tambič. G. Vinko Zajc nas je v 6. razredu peljal na izlet na Uršljo goro, kjer nas je dobila snežna nevihta, in še in še.

V 5. razredu so se nam pridružili vozači iz Šmiklavža, Pameč in Podgorja.

Večkrat je odpadel pouk, ker je Suhodolnica poplavila.

Čestitam avtorju, da je izbrskal gradivo, in se veselim še kakšnega prispevka.

Zofija Rotovnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

„Pomlad Na Fari na Prevaljah“

Foto: Marta Krejan

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Preprečevanje raka Čebele v marcu je možno le ob podpori države

Moto letošnjega tedna boja proti raku

Metka Markovič, dr. med., spec. spl. med.,
Koroško društvo za boj prosti raku

Vemo, da obolevnost za vsemi vrstami rakov v svetu narašča ne glede na veliko osveščenost o tej bolezni, preventivno delovanje in sodobno ter hitro diagnostiko.

Vzroki obolevnosti so specifični za vsako vrsto raka. Sodobna onkologija daje velik poudarek proučevanju genetike, kar daje že spodbudne rezultate pri iskanju vzroka obolevnosti, predvsem pa lahko na podlagi družinske obremenjenosti prepreči obolevnost, omogoča hitrejšo in ciljano zdravljenje in s tem tudi boljše in daljše življenje.

Seveda zahteva sodobna medicina ogromna denarna sredstva, vendar če bolezen preprečimo, oziroma jo odkrijemo v zgodnjem stadiju, so tudi stroški zdravljenja manjši, okrevanje hitrejšo, bolniška odsotnost redkejša in rehabilitacija hitrejša.

V Sloveniji potekajo trije preventivni programi za zgodnje odkrivanje raka:

ZORA – odkrivanje ginekološkega raka, predvsem raka na materničnem ustju

DORA – odkrivanje raka dojk

SVIT – odkrivanje rakavih in predrakavih sprememb debelega črevesa

Našteti preventivni programi dajejo že prve spodbudne rezultate v zgodnjem odkrivanju in preprečevanju obolevanja, vendar je odzivnost pri vključevanju vanje še slaba.

Država z veliko sredstvi, ki so potrebna za izvedbo teh programov, omogoča, da imajo vsi državljani možnost dostopa do hitrega odkrivanja in preprečevanja obolevnosti za rakom in ob tem čimprejšnjega in sodobnega zdravljenja, zato, **DRŽAVLJANI, NE ZAVRZITE POVABILA ZA PREVENTIVNI PREGLED DORA, ZORA ali SVIT, ODZOVITE SE!**

Janez Bauer

Počasi bo pomlad. Nikakršnih hitrih sprememb pa tistega nočnega bučanja južnih vetrov, toplega dežja, ki bi spral zimsko navlako, ničesar. Že od novega leta dalje se je počasi, a vztrajno približevala pomlad. Res je bil vmes še žled pa tudi kak zimski teden še lahko pride, a pomlad počasi in vztrajno prihaja v naše kraje. V Dravsko dolino kak teden ali dva prej, v Mežiško in Mislinjsko dolino pa malo kasneje. V takem ritmu se razvijajo tudi naše čebelice.

Kar nekaj izletnih dni smo lahko zabeležili od novega leta sem. Vsak teden, ali dva, se je toliko otopilo, da so čebele zapustile panje in se zunaj otrebile in očistile. V panj pa so prinesle tudi prve kapljice vode. Že konec januarja je ponekod zacvetela leska in na drobnih čebeljih nožicah so se zasvetile prve grudice cvetnega prahu. Ob dotoku sveže vode in prvih grudic obnožine je tudi matica pohitela z zaleganjem. Topli januarski dnevi so omogočili, da se je zalega hitro širila. Pa je mesec februar le malo ustavil ta prehitri vlak. Deževno in hladno vreme pa žled in ponekod tudi sneg sta upočasnila čebelji razvoj. Prav je tako, saj prehitovati pomladi pač ne gre. Čebelja družina mora zalego ogrevati na 33 stopinj. Ob močni ohladitvi, snegu in mrazu pa tega ne zmore. V tem času je čebelja družina kranjske sivke najmanjša. Samo kakih 10 do 15 tisoč čebel je v panju. Tako malo število pa v panju težko zagotovi ustrezne klimatske pogoje. Poraba zimske zaloge se sedaj močno poveča, in to na več kot dva kilograma mesečno. Sedaj pride do izraza tisto krmljenje v avgustu. Kdor ne pozna dobro življenja čebelje družine, se je takrat avgusta kar malo zamislil nad številkami, da je treba čebeljo družino nahraniti s petnajstimi kilogrami sladkorja. Do sedaj je bila poraba nekje okrog kilogram mesečno, v marcu in aprilu pa strmo zraste, tudi do treh ali štirih kilogramov mesečno. Šele konec aprila, ob cvetenju divje češnje, bodo lahko čebele prinesle malo večje količine medicine v panj. Do takrat morajo imeti pa vsaj še pet kilogramov rezervne hrane, če hočemo, da bo matica zalegala nov rod čebel. Vsak, ki bo malo preračunal, bo videl, da tistih petnajst

kilogramov sladkorja sploh ni pretiranih, ampak minimalno nujna potrebna količina za preživetje čebelje družine.

Poglejmo še malo naprej. Konec meseca goduje Jožef, ki je nekakšen napovednik čebelje letine. Stari čebelarji pravijo, da kakršno je Jožefa vreme, takšna bo čebelarstva letina. Kolikor to velja, naj presodi vsak sam, a res je, da se po Jožefu že toliko ogreje, da lahko malo pokukamo v panj. S premetavanjem satja v panju pa naj se nam sploh ne mudi. Dober čebelar večino dogajanja v panju prepozna že iz obnašanja čebel na bradi panja. Mirno izletavanje čebel, donos cvetnega prahu in vode in prašenje čebel na bradi panja so znaki, da s čebelami v panju ni nič narobe. Tako družino vznemirjati s prestavljanjem satja bi bila velika škoda in napaka. Malo pokukamo v krajne sate, da vidimo, če imajo še dovolj hrane na zalogi, in panje toplo odenemo, najbolje s penasto gumo. To je tudi vse, za podrobnejši pregled je še čas. Čebelje družine z mlado matico, ki močno zalega, sproščajo tudi veliko vlage. Ta se nabira na hladnejšem delu panja in kondenzira. Zaradi tega morajo biti zadnja vratca panja obvezno odprta. Lahko jih tudi snamemo in shranimo, da nam ne bodo v napoto. Vlaga tako skozi

penasto gumo izstopa iz panja in satje nam ne plesni in propada. Panj je suh in čebele se v njem prijetno počutijo.

Drugače pa je v panju, kjer je matica med zimo umrla. Čebele brez matice so nemirne in jokajo. Nikomur ne privoščim poslušati čebeljega joka. Čebelarja prizadene v dno srca. Taki družini je edina pomoč, da ji pridružimo manjšo družino iz rezerve. Čebeljo družino iz pet- ali sedemsatnega rezervnega panja enostavno vstavimo na sredino panja brez matice. Osirotele čebele jo bodo rade sprejele in spomladi se bo razvila močna družina, ki nam bo prinesla en velik sod medu.

Pernati prijatelj

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.

Soseda mi je že nekaj časa razlagala o čudovitih in pametnih pticah, ki so dobile nov dom pri njeni sorodnici. Ko so me povabili na obisk in njihov ogled, sem se seveda z veseljem odzvala. Gre za papigi vrste eklektus.

Prvi vtisi, ko sem vstopila v stanovanje, so me prepričali, da gre za zelo premišljen nakup in odgovorne lastnike, ki živijo v sožitju s papigama. Papigi, ki sta zelo socializirani, sta me praktično pozdravili že na vratih. Najprej so mi razkazali ogromno kletko, ki se razteza vzdolž cele stene v dnevni sobi, od koder imata ptiča pregled nad

dogajanjem v celem stanovanju. To je zelo pomembno, kajti eklektusi so neverjetno radovedni, družabni in potrebujejo veliko pozornosti. V zahvalo pa se zelo navežejo na vse družinske člane. Druženje je pomembno, kajti v nasprotnem primeru postanejo zdolgočaseni, potrti ali celo agresivni in uničevalni, čeprav zanje velja, da so med velikimi papigami karakterni najbolj mirne narave. Uživajo v igranju in nekateri se celo naučijo govoriti. Teh tehnik jih je treba učiti že od majhnega.

Anika in Erik, kot so poimenovali papigi, imata v kletki veliko prostora za počitek pa tudi plezanje in igro. V njej so številne igrače, plastične verige, lestve, palice za sedenje in posodice za hrano. Igrače jima krajšajo čas, ko so lastniki odsotni.

Najprej so kupili samičko, pred kratkim pa se jim je pridružil še samček. Sta v čudovitem barvnem kontrastu, samček je zelene barve, samička pa rdeče-modre. Velika sta okrog 35 cm.

Njuna prehrana je raznovrstna z veliko vitamina A, ki se nahaja v sveži zelenjavi (korenje). Eklektusi so sadjejedci, vendar jedo praktično vse: sadje, zelenjavo, semensko hrano, sadne brikete, šport musli, kalčke, trdo kuhana jajca, riž, testenine. Najboljše razmerje je: 40/30/30 (40 % sadja in zelenjave, 30 % sadnih briketov, kalčkov, testenin, riža in 30 % semenske hrane). Strogo pa se morajo izogibati avokadu, surovemu mleku, čokoladi, kofeinu in vsem preveč slanim oz. sladkim jedem. Ob pravilni prehrani živijo več kot 50 let.

Ker je samička Anika že dlje časa pri svojih lastnikih, bi pričakovali, da je bolj socializirana, pa je ravno obratno. Erik je kljub svojim šele osmim mesecem zelo družaben in je tudi mene, neznanko, sprejel in mi prišel sedet na roko. Na tem mestu moram povedati, da sta od rejcev, ki so ju ročno hranili. To pomeni, da sta zelo udomačena. Cene takih papig so višje od cen "divjih" papig, ki se manj pustijo božati, *crkljati* in potrebujejo več časa za prilagoditev. Vsem, ki se zanimajo za nakup papige, vsekakor toplo priporočam nakup ročno vzgojene papige.

Kljub dejstvu, da imajo doma parček, Milošiči za zdaj še ne razmišljajo o nadaljnji vzreji.

Viri: www.eklektus.com

Občni zbor Društva Invalid Brezno-Podvelka

Mag. Jože Marhl

Članice in člani Društva Invalid Brezno-Podvelka, ki ga že devetnajst let uspešno vodi Erika Jakičič, so se zbrali na rednem občnem zboru, ki ga je vodila Milica Česnik. Pregledali so opravljeno delo v minulem letu in si zastavili cilje in naloge za prihodnje. Predsednica Erika Jakičič je pozdravila številne zbrane članice in člane in goste, med njimi tudi župana Občine Podvelka Antona Kovšeta. V svojem poročilu je med drugim poudarila, da so realizirali vse načrtovano delo za leto 2013. Tako so v celoti izvedli štiri zastavljene programe, redno so tudi obiskovali in nudili različne oblike pomoči ostarelim in bolnim članom, sodelovali na kulturnem dnevu v Vuzenici, kjer so razstavili svoje ročnodelske izdelke, člana Tone Pavlič in Fric Altbaver pa sta zapela dve domači pesmi. Zahtevno nalogo so pohvalno opravili v lanskem septembru, ko so bili organizatorji prireditve s kuhanjem z naslovom Živimo z naravo. Sodelovala so vsa društva Zveze Invalid Slovenije. S prodajo izdelkov ročnodelskega krožka, za katere imajo slovenski certifikat kakovosti, pa so kupili deset kompletov miz za piknik. "Zdaj pa še to, česar smo najbolj veseli. V preteklem letu smo dobili nov prostor, invalidom prijazen – brez stopnic in drugih arhitektonskih ovir. Gospodu županu Antonu Kovšetu se za to iz srca zahvaljujemo," je ob koncu poročila poudarila predsednica in se zahvalila še vsem, ki so prispevali k uspešnemu delu društva.

"Društvo je uspešno delovalo tudi na športnem področju," je naglasila referentka za šport Anica Holzknrecht. Med drugim so v juliju organizirali tekmovanje v ruskem kegljanju, na katerem so sodelovala društva iz Kidričevega, Vuzenice, Brežic, Šoštanja in Konova, ženska ekipa DI Brezno-Podvelka je dosegla drugo mesto, moška ekipa pa peto. V septembru so organizirali tekmovanja v ruskem kegljanju za vsa društva Zveze Invalid Slovenije, kjer je domača ženska ekipa osvojila odlično drugo mesto.

V Brežicah so sodelovali na športnih igrah Zveze Invalid Slovenije. Tekmovali so v ruskem kegljanju, streljanju z zračno puško in pikadu, kjer je ženska ekipa dosegla tretje mesto v ruskem kegljanju.

O plodnem delu ustvarjalne delavnice je spregovorila njena voditeljica Sonja Gril. Pohvalila je pogoje dela z vselitvijo v novi prostor društva. V ustvarjalno delavnico je vključenih trinajst članic, ki izdelujejo namizne prte, nosilne vrečke, šale, nogavice, copate, božične aranžmaje, trake za bralne knjige, za kar imajo tudi slovenski certifikat kakovosti, in drugo. Svoje izdelke so postavile tudi na ogled. Voditeljica delavnice je povabila članice, da obišejo delavnico ustvarjalnosti in se vključijo vanjo.

Zbrane je pozdravil in nagovoril župan Anton Kovše. Pohvalil je delo društva in mu zaželel tako uspešno delo tudi v prihodnje. Spregovoril je še o programu investicij občine v letu 2014. V razpravi smo sodelovali še Jožica Vrenčur, Rado Česnik in avtor tega prispevka.

Pester kulturni program sta pripravili Olga Črešnik in Irena Florjančič. Ob tej priliki pa je društvo prvič podelilo listine, s katerimi so za častne člane Društva Invalid Brezno-

Podvelka slovesno imenovali župana Antona Kovšeta, dolgoletnega podpredsednika društva Vinka Smrečnika in avtorja tega prispevka. Predsednica Erika Jakičič se je Olgi Rotovnik zahvalila za vzorno opravljanje računovodskega dela in ji poklonila šopek rož, spominsko darilo pa je vročila tudi najstarejšemu članu društva Vilku Jelenu in najstarejši članici društva Jožici Ropoša. Miha Črešnik pa je predsednici v zahvalo za uspešno vodenje društva predal vrtnico.

Biserni jubilej ZŠAM Podvelka

Mag. Jože Marhl

Članice in člani Zveze šoferjev in avtomehanikov Podvelka so se zbrali na jubilejnem, 60. občnem zboru. Delovno predsedstvo je vodil Miran Reš. Pregledali so opravljeno delo v letu 2013 in si zastavili naloge za prihodnje. Poročilo predsednika Jožeta Jeseničnika in tajnika Tomaža Ošlaka ter razprava po poročilih

potrjujejo, da je bilo načrtovano delo v celoti realizirano.

Tako so med drugim izvedli program strokovnega izobraževanja, aktivno so sodelovali s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, poskrbeli so za varnost učencev na poti v šolo ob začetku šolskega leta, izvedli so zavarovanje kolesarskega maratona dveh dežel Slovenija–Avstrija in bili organizatorji družinskega kolesarjenja, tradicionalnega šoferskega veleslaloma in piknika. Redno so obiskovali tudi starejše in bolne člene. V letošnjem jubilejnem letu bodo poleg rednih nalog izvedli tudi številne aktivnosti ob praznovanju 60-letnice uspešnega delovanja ZŠAM Podvelka.

Zbrane smo pozdravili in nagovorili podžupanja Občine Podvelka Slavica Pečovnik Urh, župan Občine Radlje ob Dravi Alan Bukovnik in avtor tega prispevka. Pohvalili smo delo ZŠAM Podvelka v minulem letu in vsem zaželeli tako uspešno delo tudi v prihodnje. Med številnimi gosti so bili poveljnik uniformirancev ZŠAM Koroške regije Edi Novak, predstavniki ZŠAM Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Dravograd, Ruše in CERTUS Maribor. Predsednik regijske ZŠAM za Koroško in član predsedstva ZŠAM

Udeleženci bisernega občnega zbora

Slovenije Franc Plazovnik je spregovoril o delu te zveze.

Ob tej priložnosti sta predsednik Jože Jeseničnik in tajnik Tomaž Ošlak podelila tudi jubilejne listine in značke. Za 35 let članstva je listino in značko prejel Albert Šantl, za 40 let Miran Reš, Branko Kašman in Ivan Pušnik, za 45 let pa Stjepan Rajner. Po besedah predsednika bodo letošnja priznanja in odlikovanja zaslužnim članom podeljena na slovesnosti ob praznovanju bisernega jubileja ZŠAM Podvelka, to bo v avgustu ob prazniku Občine Podvelka.

Sledilo je družabno srečanje ob kulinarčnih dobrotah in glasbi, za katero je poskrbel Jože Šiker.

Pri Štriglu ni dolgčas

Marta Krejan, prof.

Top, ki ga je Vojaški muzej Slovenske vojske postavil na ogled kot del zbirke zasebnega registriranega muzeja Tonija Štrigla na Selovcu, je

dobil tablico z opisom. Gre za obeležje v spomin na odhod zadnjega slovenskega vojaka iz JLA in na naš prevzem popolne suverenosti nad slovenskim ozemljem.

Uradni obisk in predajo tablice so predstavniki Vojaškega muzeja izkoristili za ogled Štriglove zbirke in za pogovore o nadaljnjem sodelovanju.

Z leve: major mag. Zvezdan Markovič, načelnik VMSV; Toni Štrigl, zasebni zbiratelj; dr. Martin Premk, kustos VMSV; mag. Matjaž Ravbar, kustos VMSV; vojaški uslužbenec dr. Blaž Torkar, vodja skupine VMSV v dislocirani enoti v Pivki.

Pustna maškarada v Mislinji in pokop pusta na Graški gori

Mirko Tovšak

Turistično društvo Mislinja je tudi letos pripravilo tradicionalno pustno maškarado v Mislinji. Poleg številnih pustnih mask so se maškare prikazale tudi kot skupine na kmečkih vozovih in traktorskih prikolicah. Tako so na povorki in predstavitvi sodelovale skupine iz najbližjih vaških skupnosti, zanimive pa so bile tudi predstavitve skupin pustov z Graške gore in Završ.

Vsakoletni povezovalac programa na maškaradi Marjan Križaj

Celotni ceremonial je vodil sedaj že tradicionalni povezovalac Marjan Križaj, ki je ob predstavitvi posameznih skupin natresel kar nekaj pikrih na račun sedanjega dogajanja v naši politiki. Razveseljivo je, da na maškaradi vsako leto sodelujejo tudi najmlajši otroci iz obeh vrtcev iz Mislinje in Doliča. Tako kot vsako leto so se na maškaradi predstavili tudi

Tudi oba župana iz Mislinjske doline in podžupan iz Velenja niso bili od muh.

konjeniki konjeniškega kluba z Legna, povorko pa je spremljala domača Babnikova godba.

V torek so se pustna dogajanja nadaljevala na Graški gori, kjer se predstavniki Mestne občine Velenje, Slovenj Gradec in Občine Mislinja vsakoletno pomerijo na tekmovanjih v spretnosti opravljanja kmečkih del. Letos so njihove ekipe tekmoval v podiranju dreves, spretnosti molže in

teka v *big-bag* vrečah. Zmagala je ekipa Slovenj Gradca, ki je na koncu prekosila ekipo iz Mislinje in Velenja, v spretnosti skupnega teka v vrečah pa sta se predstavila tudi župana Mestne občine Slovenj Gradec in Mislinja ter podžupan Mestne občine iz Velenja. Ob koncu prireditve so organizatorji predstavili še pokop pusta in se povseselili na družabnem srečanju v gostišču Plazl na Graški gori.

In še pokop pusta ob koncu prireditve

Na maškaradi so se predstavili tudi najmlajši iz obeh vrtcev v Mislinji.

Za sosednjimi vrati

Pevka Lidija Vinšek

Martina Cigler

Na Koroškem je veliko dobrih mladih pevcev, ki so znani po Sloveniji in tudi širše. Lani sem na nekoliko nevsakdanji način spoznala pevko Lidijo Vinšek iz Mežice, ki se prebija med obetavne pevce in pevke. Povedala mi je marsikaj zanimivega in od takrat naprej sodeluje tudi na naših prireditvah. Živeti kot pevec ni lahko, zato je vesela, če jo ljudje podprejo, kar pa v domačem okolju ni prav pogosto. Oboževalce ima predvsem po Štajerski, Prlekiji in Prekmurju. Mi ji seveda želimo, da bi ji pevška kariera uspela in da bi se uveljavila v Sloveniji in drugje. Čaka jo trdo delo, ki pa ga opravlja z veliko pozitivne energije. Lidija je energična pozitivna oseba.

Prosim, zaupaj mi kaj o sebi.

Rojena sem 29. julija 1980 v Slovenj Gradcu, otroštvo pa sem preživela v Bistri v Črni na Koroškem, od koder sem se preselila na Poleno v Mežici. Že od malega rada pojem, poleg prepevanja pa se učim tudi igranja na sintesajzer, in sicer pouk v glasbeni šoli v Velenju obiskujem že peto leto. Tam tudi nastajajo pesmi. Imam 12-letno hčerko Tamaro, ki prav tako stopa po glasbeni poti.

Pa povej nekaj o začetkih svoje glasbene poti.

Začelo se je s snemanjem nekega videospota, kjer sem spoznala Borisa Jelenka, ki piše pesmi za več ansamblov. Začela sva se pogovarjati, zaupala sem mu svoje želje in tako me je začel poučevati sintesajzer. Takrat so začele nastajati moje prve lastne pesmi.

Udeležila si se tudi natečaja Slovenija ima talent. Kako si ga doživela?

Sama izkušnja na Slovenija ima talent mi ni ostala v lepem spominu, čeprav sem se uvrstila celo v polfinalno oddajo. Lahko rečem, da je bilo ocenjevanje nepošteno in da se je oddaja snemala samo zaradi gledanosti

Lidija Vinšek, mlada obetavna pevka, koroške gore list

in zaslužka žirije, ne pa zaradi ocene dobrih glasbenikov oz. pevcev. Sicer pa mi sodelovanje v oddaji ni spremenilo načina življenja.

Kje si prvič samostojno nastopila?

Eden prvih samostojnih nastopov je bil na lanskem Bioprazniku v Slovenj Gradcu, kjer sem pela svoje avtorske pesmi in pesmi drugih izvajalcev.

Kako so te ljudje sprejeli kot pevko?

Moram reči, da so me moji znanci sprejeli prej negativno kot pozitivno. Najbolje so me sprejeli na Štajerskem, v Pomurju in Prekmurju, kjer imam tudi največ oboževalcev.

Od kod črpaš ideje za pesmi in kdo ti piše besedila?

Celotna produkcija nastane pri glasbeniku Borisu Jelenku. Sama besedil za zdaj ne pišem. Pesem pa nastaja okoli 14 dni.

Je že kaka tvoja zgoščanka na vidiku? Kaka druga novost?

Zgoščanke še žal nimam, novost pa je za zdaj še skrivnost. Lahko pa rečem, da je dobra. Gre za pesem, za katero bomo posneli tudi videospot, ki ga bo možno videti na YouTube in na moji spletni strani, ki je še v nastanku (www.pevkalidija.com).

Kaj počneš v prostem času?

V prostem času najraje igram sintesajzer, pomagam hčerki pri glasbenih in šolskih obveznostih,

poslušam nastajajoče pesmi, poleg tega pa zelo rada spim. (smeh) Sicer pa nimam veliko prostega časa.

Kaj bi sporočila bralcem Viharnika in svojim oboževalcem?

Prosim jih za podporo. Svojo pozitivno energijo bi rada širila med ljudi, ki me pridejo z veseljem in spoštovanjem poslušat.

Nihče od vas se naj ne spremeni zaradi drugih ljudi, temveč naj ostane tak, kot je.

Naš Pepč

Franc Areh

Jože Ješovnik, Pepč, ga kličejo vsi, ki ga poznajo, se je rodil leta 1926 na Pavčičevi domačiji v Starem trgu pri Slovenj Gradcu. Sedaj domuje na Muratovi ulici, kjer ima v bližini Suhodolnice pravo formo vivo, prav tako ima okoli hiše razstavljene najrazličnejše skulpture.

Že v mladosti je imel veselje do lesa, doma na kmetiji so imeli lepo urejen sadovnjak z različnimi sortami jablan in hrušk. Pravi navdih za izdelovanje skulptur pa je dobil leta 1965, ko je na Pohorju našel drevo z dvema vrhovoma. Po tem je začel z iskanjem korenin in dreves, s katerimi se je poigraval narava in jim dodelila zanimive oblike. Veliko materiala so mu prinesli prijatelji od blizu in daleč. Svoje izdelke je nato razstavljal po Koroški in izven. V galeriji dr. Staneta Strnada je

imel razstavo na temo zdravstva. Večkrat je razstavljal tudi v kulturnem domu v Starem trgu. Prav tako pa se Jože ukvarja tudi z drugo vrsto umetnosti – s črepinjami. Iz njih se da marsikaj narediti. Ena izmed zelo zanimivih je skulptura znanega slikarja Jožeta Tisnikarja. Z njo je upodobil njegovo delo v bolnišnici. Res zanimiv je naš Pepč, saj je vsestranski. Svojim hobijem se je posvečal po vsakodnevnem delu, služboval je pa pri podjetju Elektro v Slovenj Gradcu. Sedaj z ženo prebivata v hiši, ki sta jo zgradila v letih 1961–1963.

Jože je sodeloval pri partizanih v času vojne, in sicer na območju Pohorja, Kozjaka, Razborja ter obronkih Graške gore. Dodeljen je bil sanitetni skupini. Prav rad se spominja, kako mu je življenje rešila prav torba rdečega križa, ki jo je nosil na hrbtu. V Zavodnju so ga ujeli Nemci in ga zaprli v taborišče Regesport v Avstriji. Od tam so ga pozneje poslali na fronto v Rusijo, kjer je bil tudi ranjen in se je leta 1946 vrnil domov.

To je pripoved našega Pepčna, ki je za svoje delo prejel več priznanj in odlikovanj. Največ pa mu seveda pomeni Bernekerjeva plaketa.

Če imate čas, se lahko kdaj oglasite pri njem in z veseljem vam bo pokazal marsikaj zanimivega in lepega in morda vam na vašo željo še kaj izdelal.

kratkoblačniki

"Ali imate kaj za pusta hrusta?"

Nevenka Knez

Foto: Toni Knez

Pa so zopet mimo dnevi norčavosti in pustnih šem. Veliko nas je takih, ki stežka čakamo, da se lahko za trenutek skrijemo za masko in postanemo nekdo drug. Še bolj zanimivo je opazovati reakcije ljudi okrog nas, ki nas ne prepoznajo. Nekateri v zadregi brskajo po glavi, kdo neki stoji pred njimi, drugi pa pokažejo svoj boljši ali pa tudi slabši, a vendar resnični "jaz".

Pa na svidenje spet prihodnje leto, pustki hrustki.

Kakor koli že, v času pustnih maškarad pridejo na svoj račun predvsem otroci, ki staršem že kar nekaj dni pred prihodom pusta belijo glave s svojo domišljijo, v kaj vse bi se radi našemili. Zato je izbira po navadi zelo težka. Nekaj od oprave se da izposoditi, nekaj poštiti, v skrajnem primeru pa je treba zaviti tudi v kakšno trgovino, ki so nas letos zasipale z obilico pustnih reklam. A ravno tistega, kar si človek iskal, ni bilo najti nikjer. Višek vsega pa je iskanje v zadnjem hipu, da človeku dodobra naraste adrenalin.

Kot je že v navadi, se je tudi oddelek vrtca Sele-Vrhe udeležil pustne povorke v Slovenj Gradcu. Vzgojiteljice Jagode so pod svojim okriljem gostile vile, čebelice, mušketirje, može pajke, čaravnice, zajčke in druge junake, v katere so se otroci želeli preleviti za en dan. Kljub malce solzavemu vremenu in maloštevilnosti v skupini so ponosno zakorakali po glavnem trgu in bili sila veseli, ko so jim obiskovalci zaploskali. Iskric v očeh so zažarele, ko so jih pred gradom pogostili s krofi in toplim čajem, ki jim je še kako prijal.

Šport

36. spominski pohod na Arihovo peč

Mirko Tovšak

Tudi letos so organizatorji s Koroške onkraj meje pripravili tradicionalni zimski pohod na Arihovo peč nad Šentjakobom v Rožni dolini. Ta pohod je posvečen spomenu padlih partizanov 8. februarja 1945 pod Bleščico v Avstriji, kjer so imeli svoj zimski bivak. Zanimivo je, da je v tej skupini nekaj časa sodeloval tudi naš domačin Drago Druškovič iz Slovenj Gradca, ki

na dan, ko je padlo osem partizanov, ni bil z njimi in je vojno tudi preživel. V povojnem obdobju je nekaj časa bival med koroškimi Slovenci v Avstriji in veliko pripomogel k ohranjanju slovenske besede v tem delu dvojezičnega območja.

Letošnji pohod je bil že 36. po vrsti, udeležilo pa se ga je več kot petsto pohodnikov, ki so začeli svojo pot pri Polancu v Čemernici. Od tam jih je močno zasnežena pot vodila do že omenjenega bunkerja, kjer je tudi spominska plošča padlim partizanom. Vzpon se konča pri planinski koči na Bleščici, 1084 m, od tu pa se pohodniki potem vrnejo po krožni poti mimo Rössmanove kočice nazaj v Čemernico. Organizatorji tega pohoda Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo "Rož" iz Šentjakoba v Rožni dolini ob koncu vedno pogostijo vse pohodnike, za tiste, ki so letos zabeležili okroglo število pohodov, pa so pripravili tudi posebna priznanja.

Na tem pohodu se vsako leto zbere kar lepo število Slovencev iz avstrijske Koroške, veliko pa je tudi naših državljanov. Na pohodu smo srečevali

pohodnike z Gorenjske, Štajerske in osrednje Slovenije. Seveda nismo manjkali tudi planinci iz našega dela Koroške. Tako smo bili na pohodu planinci iz PD Mislinja, Slovenj Gradec in Muta. Domačini so nas lepo sprejeli, saj so naše udeležbe vedno veseli, ker na tak način tudi pomagamo ohranjati slovensko besedo na tem delu nekdanj slovenskega ozemlja.

Registracija pohodnikov na začetku poti

Skupina naših pohodnikov pred planinsko kočo na Bleščici

Pot je bila močno zasnežena.

Dvaindvajsetič po Šisernikovi poti

Vančy

Foto: Zdenko Kupčič

Planinsko društvo Slovenj Gradec je zadnji konec tedna v februarju organiziralo 22. pohod po Šisernikovi poti. Pot je markirana od Dravograda iznad železniške postaje do Kremžarice.

Že pred tretjo zjutraj sem vstajal in hodil pogledovat ven. "Mogoče pa le ne bo dežja, kot so napovedovali," sem se tolažil, saj še ni deževalo. "Mogoče

Nadaljevanje na str. 20

so se pa zmotili, mogoče bo pa deževalo šele popoldan. Do takrat bomo pa že prehodili toto Šisernikovo." Pa je to bila le bolj samotolažba, ob pol sedmih, ko sem se odpravljaj na pot, je že vztrajno rosilo, nebo pa je bilo *zabulano*, kot včasih rečemo. Ob sedmih, ko smo se zbirali nad železniško v Dravogradu, pa se je močno vlilo, kot da bi nas hotelo odvrniti od nameravane poti. "Mogoče bo pa prestavljen ta pohod, ko tako močno dežuje ..." se je spraševal eden od pohodnikov. Pa ga je kaj hitro drugi popravil: "Ne, ta pohod je vedno zadnjo soboto v februarju, ne glede na vreme. O, smo že gazili, pa še kako, pa ni bil prestavljen."

Nič nas ne ustavi!

Prileže se nekaj toplega.

Torej, kaj smo si mogli, zaščitili smo se, kolikor se je pač pred močnim dežjem dalo, in zagrizli v breg nad postajo. Pot so letos označili nekoliko drugače, saj je bilo nad Skalo v Dravogradu podrtega toliko drevja, da tam čez ni bilo varno. Tako smo pod vrh prišli pod Vinklarjevo domačijo, nato pa nadaljevali po običajni trasirani Šisernikovi poti.

Deževalo je vztrajno, poti so bile razmočene, polne nepredvidenih luž ali pa kupov nasipin žleda. Poleg *žlause* pa je bilo še veliko podrtnih dreves, posamezno ali kar v snopih. Žledna ujma je seveda najbolj prizadela listavce, še najbolj mlade bukke in breze. Če jih žled ni uspel prelomiti, jih je pač podrl kar s koreninami vred. Čeprav nas je ta slika res spremljala ves pohod, raje ne bom več o tem. Saj je v prejšnjem Viharniku bilo opisanega in posnetega že veliko. Dodal bom le še misel, ki me je obšla, ko sem gledal

polomljene vrhove predvsem mladih smrek; spominjale so me na mlada življenja. Če se tudi ljudem v mladosti zgodi huda nesreča, oni ozdravijo, drugi pa morda več nikoli. Tako bo tudi

Razdejanje na poti

teh vitkih mladih smrek treba posekati zelo veliko in desetletja bo treba, da spet zrastejo nove. Seveda je pa podobna usoda doletela številne sadovnjake.

Pri Kržešnikovi Jožici so se že zbrali člani Planinskega orkestra Stare sablje in za spodbudo zaigrali vztrajnim pohodnikom. Eni so zaplesali kar po razmočenem cestišču. Ponudili so nam čaj in malo *zakuhančka*, lačni pa so se nasitili domačih dobrot.

Zavetišče so nam ponudili tudi na turistični kmetiji Škratek. Od tu naprej pa je vztrajni dež že prehajal v posamezne snežinke, ki so nas potem spremljale vse do kočice na Kremzarjevem vrhu. Letos se je pohoda udeležilo okoli 90 pohodnikov.

Na koči sem se srečal z Vančem Hartmanom in Majdo Kac, ki sta bila na vseh 22 pohodih po Šisernikovi poti. Vanču in njegovima pomočnikoma, ki so čistili transverzalno pot, se za delo zahvaljujemo.

Tina Maze, dvakratna prvakinja olimpijskih iger 2014

Marta Krejan

Foto: Simon Pešl

Tina s starši

Županja Črne na Koroškem Romana Lesjak je ponosna na smučarko Tino Maze.

Po odličnih uspehih na olimpijskih igrah v Sočiju so domačini Črnjanko Tino Maze pričakali v odličnem vzdušju. Na željo šampionke so na prireditvi nastopili samo domačini, kar je sprejemu v domačem kraju dvakratne olimpijske prvakinje dalo še prav poseben čar.

Jure Franko in Tina

Tina s povezovalko programa Urško Kustura in pevko himne Adriano Kamnik

Lene Kadiš in njena Ljubezen

Mira Mori

Foto: Knjižnica Dravograd

V sredo, 26. februarja, je bil v Knjižnici Dravograd prav poseben literarni večer. Svojo prvo pesniško zbirko s pomenljivim naslovom Ljubezen je predstavila Lena Kadiš, domačinka, ki ustvarja že kar nekaj časa. V preteklem letu je svoja razmišljanja zbrala v knjigo. Sama pravi, da je imela veliko spodbude za pisanje in ne nazadnje objave knjige pri sorodnikih in prijateljih, vendar ni in ni zbrala poguma, da to zares stori, vse dokler ... ji mož ni predlagal, da prijatelju za praznik podari svojo knjigo (ki pa še takrat sploh ni obstajala). In tako se je lotila dela!

Najprej je izbrala misli in pesmi, predvsem tiste, v katerih se na tak ali drugače način kaže najlepše čustvo na svetu – ljubezen. Vsaki pesmi in misli je dodala fotografijo.

Tako je v knjigi zbranih 17 pesmi, nekaj več kot 80 misli in več kot sto fotografij.

Prvo predstavitev je imela junija 2013, in sicer na domačem seniku na Dobrovi pri Dravogradu, kamor je povabila svoje prijatelje, znance, sosede ... Predstavitev je bila tudi glasbeno obarvana.

Ker je želela svoje ustvarjanje predstaviti čim širšemu delu občinstva, se je odločila, da svojo Ljubezen predstavi tudi v knjižnici v Dravogradu. Že sam začetek prireditve je bil drugačen od drugih. Z recitacijo svoje pesmi Prebujenje je vstopila v čitalnico, kjer so jo pričakovali obiskovalci. Skupaj z možem Jožetom sta dokončala prelepo pesem o ljubezni.

Skozi pogovor sva želeli kar najbolje predstaviti temo, sporočilo njenih razmišljanj. Avtorica je povedala tudi zgodbo, kako je knjiga nastajala in zakaj je nastala. Nekaj besed je bilo namenjenih tudi temu, kdo naj bi knjigo prebral, in temu, da jo lahko beremo tudi kot priročnik.

Lena s svojim prvencem

Lenina nečakinja Klara Kotnik je z nežnim zvokom citer pričarala čaroben večer.

Knjiga je namenjena mladim, starejšim, moškim, ženskam ... Vsem, ki imajo radi, in ki jih ima nekdo rad. Mogoče tudi tistim, ki pravo Ljubezen še iščejo na tem svetu.

Ob prebranih pesmih, mislih so se kakšnemu obiskovalcu orosile oči, saj je Lena zelo čustveno govorila o tem, kdaj je pravi čas, da se imamo radi, in sicer je ta čas SEDA! V tem trenutku! Največkrat pa nam je povedala, da nas ima rada in nas hkrati s tem spodbudila, da Ljubezen delimo dalje.

Program je sooblikovala Lenina nečakinja Klara Kotnik, ki je z nežnim zvokom citer pričarala še bolj čaroben večer. Poseben učinek sta dosegli z zadnjo recitacijo in spremljavo. In tako je izzvenela pesem Sanjaj z menoj in vse obiskovalce zazibala v razmišljanje o ljubezni.

Nekoč mi je nekdo rekel: "Moraš biti zelo korajžen, da svoje delo na

ogled postaviš!" Pa še res je!

Nekdo, ki v sebi skriva toliko lepih misli, toliko verzov, mora biti tudi pogumen, da vse to prelije na papir in razkrije sam sebe.

Knjigo vam priporočam v branje, saj jo lahko beremo kot pripomoček, priročnik ... V njej se prepletajo mnoga čustva. Torej lahko vsak zase najde tisto, kar mogoče v tem trenutku najbolj potrebuje. Vseskozi pa boste lahko čutili navzočnost Ljubezni! In če povzamem eno misel iz knjige: "Najlepše, kar lahko nekemu damo, ali še bolje edino, kar lahko nekemu damo, je naša iskrena, nesebična LJUBEZEN!"

Kot urednica knjige Ljubezen sem na hrbtno stran med drugim zapisala: Ni vsem dano, da oblikujejo svoje misli v verze ... vendar tistim, ki to uspeva, srce olajšano vzklikne: To je moja Ljubezen!

Lena, nočna obiskovalka na nacionalnem radiu

Marta Krejan, prof.

Foto: Lea Ogrin

Gregórjevo. Praznik, povezan z zaljubljenici. Praznik ljubezni in dan, ko se po ljudskem izročilu ptički ženijo.

Ko je veljal še stari julijanski koledar, je Gregor, znan kot prinašalec luči, godoval na prvi spomladanski dan, ko je že toplo. Ta svetnik je bil v resnici Gregor Veliki, rojen okoli 540 v Rimu, in je veljal za idealnega papeža in cerkvenega učitelja. S tem, ko so leta 1582 spremenili koledarski sistem iz julijanskega v gregorjevega, se je gregorjevo premaknilo nazaj, zato ga sedaj praznujemo 12. marca in ne na prvi koledarski spomladanski dan.

Praznik ljubezni so praznovali tudi na Prvem programu Radia Slovenija, in gregorjevemu posvetili celo noč. In kdo bi bil primernejši gost v oddaji, ki

Dotik ... ga vidimo z očmi kot kapljice vode, ki se s časom posuše, a z ljubeznijo dotikaj se srca, ostane kot pečat, nikoli se izbrisati ne da.

govori o ljubezni, kot naša Lena Kadiš s svojo pesniško zbirko Ljubezen, ki jo je pred kratkim predstavila tudi nam?!

In kaj je povedala Lena? "Najprej moramo ljubiti sebe, da bi lahko ljubili druge. Slovenci smo dejansko najbolj

škodljivi samemu sebi, ne drugim."

Posnetek pogovora z Leno Kadiš lahko najdete v spletnem arhivu Prvega programa Radia Slovenija: <http://radioprvi.rtvlo.si/prispevek/14500>.

GLI d.o.o.

Gozdno lesni inženiring

080 19 20

www.ZavarovalnicaMaribor.si

3, 4, ZDAJ!

Sklenite
A0 in A0+
in podarimo vam **3**
mesece zavarovanja.*

Šoferske zgodbe

Reševalec

Marjan Čuješ

Kot se je moja poklicna šoferska pot končala že pred leti, tako se počasi končuje tudi ta, dopisniška v Viharniku. Vse moje dogodivščine, povezane s poklicnim delom, so v glavnem že znane, le eno kratko obdobje je še skrito. To je bil čas, ko sem bil voznik reševalnega vozila na Ravnah. Morda je to obdobje prav zato, ker je trajalo le osem mesecev, pustilo v meni toliko spominov, ki bi sicer z leti, ko bi se jih nabralo preveč, utonili v pozabo.

K pisanju teh spominov pa me je spodbudila tudi knjiga dr. Draga Plešivčnika *Izpod Brinjeve gore v Slovenj Gradec*, ki sem jo z velikim zanimanjem prebral, saj so mi poti, po katerih je nekoč hodil, in osebe, ki jih opisuje, v veliki večini znane. Dr. Plešivčnika sem poznal tudi preko njegovih bratrancev Žerjavlega Lojzija in Ofovškega Rudija, kot bi ju on poimenoval, ki sta bila moja sošolca v ravenski gimnaziji, iz katere so ravno v tistem obdobju izšli prvi povojni maturantje. Med njimi sta izstopala kot par tudi Drago Plešivčnik in njegova bodoča žena Berta. To, da bo postal kirurg, sta mi zaupala sošolca, ker sta zanj z otroki na Fari lovila žabe, ki jih je potem doma seciral in proučeval na veselje mladih opazovalcev. Da vse to, kar so ob izidu njegove knjige o njem lepega povedali njegovi prijatelji ali kritiki, drži, sem prepričan tudi sam, saj sem ga imel čast spoznati ob njegovem delu v bolnišnici, kamor sem kot reševalec vozil bolnike in poškodovance. Ob vsaki uri dneva sem ga lahko srečal v bolnišnici, kot da je tam doma, vedno enako mirnega in pripravljenega poslušati človeka v stiski.

Na Reševalni postaji na Ravnah sem začel z delom leta 1965. Prav na novoletni dan, ki pa zame ni bil srečen, kot tudi leto ne. Že prvega dne sem nekje staknil močan virus gripe in za teden dni obležal doma z veliko vročino. Kot reševalec sem bil seveda brez prakse, če izvzamem znanje, pridobljeno med služenjem vojaščine, in pa nekaj ur obveznega tečaja prve pomoči, ki smo ga opravili šoferji Gozdnega gospodarstva v Slovenj Gradcu. Tudi na tem tečaju nam je

Marjan Čuješ in bolničar Ivan Perše v Topolšici leta 1965

predaval dr. Drago Plešivčnik in včasih se pošalim, da sem bil njegov asistent. Ker sem prišel na predavanje med zadnjimi in so bila najboljša mesta – to so tista v zadnjih klopek – že zasedena, sem moral sestiti v prvo in predavatelju najbližjo. Ko je doktor pri praktičnem izvajanju potreboval pomoč, so kolegi iz zadnjih klopi pač predlagali mene, kot najbližjega, za kar jim pa nisem bil hvaležen. Za praktičen prikaz prevezovanja udov in umetnega dihanja sem moral napihni veliko gumijasto lutko. Da bi se kolegom v klopek maščeval, sem za hrbtno predavatelja lutko občasno pogladil po stegnih navzgor ali pa po napihnenih prsih. Seveda sem se sam pri tem držal resno, kolegi v klopek pa ne, in mislim, da se je tudi doktor čudil, od kod toliko veselja na obrazih tečajnikov. Sam sem te ure jemal zelo resno, kot bi vedel, da mi bo to kmalu koristilo tudi v življenju. Da bi si čim prej pridobil nujno potrebno znanje za opravljanje dela reševalca, sem posebno v nočnih dežurstvih prebiral bolniške priročnike, predvsem pa so mi koristile izkušnje in nasveti sodelavcev, tako šoferjev kot bolničarjev, dokler so še bili v službi kot spremljevalci. To pa ni trajalo dolgo, saj so radi gospodarske reforme ta delovna mesta kmalu ukinili. Za obvezen osemdeseturni tečaj bolničarja sem bil sicer prijavljen za konec tekočega leta, takrat me pa na reševalni postaji ni bilo več. Brez bolničarja ob sebi sem se počutil kot neplavalec v vodi, trpeli pa so tudi bolniki, kadar sem jih moral sam brez pomoči prenesti do vozila.

Prva težja preizkušnja zame je bil prevoz neke gospodinje, ki je pri dvigu

težkega bremena začela krvaveti. Z bolničarjem sva pustila avto na zasneženi glavni cesti v bližini Raven, nato pa se z nosili podala visoko v strm breg. Po stezi v globokem snegu in v januarskem mrazu sva sredi noči prispela na kmetijo in nato potrebovala precej časa, da sva bolnico varno spravila do vozila. Ne vem, komu se je slabše godilo. Ali meni, ki sem hodil spredaj in tupal po ledeni stezi ter zadrževal vso težo, ali bolničarju Stanku Zagerniku, ki ni videl kam stopa, vsekakor pa je najbolj trpela ženska, katere kri je puščala krvavo sled v snegu. Vem samo, da sva bila s Stankom v tisti januarski noči tako premočena, da nama je znoj kapljal celo s ščitnikov na kapah, vendar pa zadovoljna, da sva ženo pravočasno spravila v varne roke bolniškega osebja v Slovenj Gradcu.

Z istim bolničarjem sva po pustni veselici poskrbela tudi za poškodovanko s kompliciranim zlomom noge. Z opornico si noge ni pustila utrditi, zato ji je med vožnjo do bolnišnice prosto visela z nosil, češ da jo tako manj boli. Ko sem se opoldne istega dne vrnil po nekega pacienta, sem jo našel še vedno na zasilni postelji na sprejemnem oddelku, vso vročično in žejno. Vendar pa ji osebje vode ni dovolilo prinesiti, ker jo je čakala težka operacija in bi ji zaužitje česar koli lahko škodovalo pa tudi učinki pustne noči so morali popustiti. Smilila se mi je, ker vem, kako huda je bila žeja bolnikov v bolniških posteljah nekoč, ko še ni bilo infuzij. Pri dveh operacijah sem tako žejo skušal tudi sam.

(Se nadaljuje.)

*V spomin***Zofija Krenker**

16. 4. 1951–22. 1. 2014

"Prerano si odšla od nas,
v praznino naše duše se je vrnil mraz.
Ne vemo, kdaj nas začelo bo sonce
novega upanja greti,
ne znamo brez tebe živeti.
Naj spočije se zdaj trpeče srce,
v mislih naših ves čas bo živelo tvoje
ime."

Tiho je odšla od nas. A tokrat ne v
bolnišnico, od koder bi jo bili kmalu
odpustili. Ne da bi potožila o bolečini, ki se
je iz dneva v dan huje zajedala v njeno
trpeče srce, se je naposled vdala in za vedno
zaspala, v želji, da se odpočije od dolgega
boja s hudo boleznijo.

Iskrena zahvala naj se dotakne vseh vas,
ki ste nam in njej v težkih trenutkih stali ob
strani, zlasti osebja internega oddelka in
reševalne postaje Splošne bolnišnice
Slovenj Gradec za trud in lajšanje bolečin,
patronažnima sestrama Andreji in Sabini
za nego in pomoč na domu ter vsem, ki ste
ji s svojim obiskom namenili svojo
podporo, da je lažje premagovala tegobe.

Zahvala naj gre tudi gospodu župniku
Leopoldu Koratu za pogrebni obred,
cerkvenemu in moškemu pevskeemu
zboru, govorniku Jožetu za besede slovesa
ter Janiju za odigrano Tišino.

Hvala vsem za darovane maše, ki nas bodo
povezovala, ter za sveče, v soju katerih naj
se v nas zopet razplamtijo topli spomini na
našo Zofko, ki bodo v teh mrzlih in
turobnih dneh greli naša srca.

Vsi njeni najdražji: mož Kristjan,
hčerke Simona, Katja in Kristina z
družinami, mama Fanika ter bratje in
sestra z družinami

Človek, glej življenje svoje,
danes srečen si, vesel!
Jutri ti že zvon zapoje,
truplo tvoje bo pepel.

Pred tremi leti sta se poslovila draga tast

Frančišek Anželak

1. 9. 1922–17. 5. 2011

in mož

Franc Anželak

20. 10. 1950–24. 3. 2011

Spomin na vaju in vajina dobra dela je še
vedno živ.

Hvala vsem, ki postojite ob njunem
grobu in jima prižgete sveče.

Snaha in žena Ivica z otroki

Že marsikdo je v mraku hodil tod
in zdaj ne hodi tod in ne drugod.
(J. Menart)

Tretji KOFF

Koroški Outdoor Film Festival

Gregor Praznik

Vsi adrenalinski navdušenci, ki so zamudili lanskoletni festival outdoor filma v Bovcu (BOFF) in so valentinov večer želeli preživeti malo drugače (kljub temu še vedno s svojo boljšo polovico), so lahko obiskali koroško različico bovškega filmskega festivala, imenovano KOFF. Serija šestih filmov v skupni dolžini treh ur in pol je zapolnila večer ter povišala srčni utrip vsem obiskovalcem. Seveda smo si med filmi morali malo odpočiti oči, napolniti baterije in izostriti čute, ter se sprostiti za napeti žreb nagrad po koncu odmora.

Letošnji, že tretji KOFF je postregel s pestro paletto različnih vrst filmov. Ogledali smo si lahko dva filma s plezalno tematiko, in sicer *Sensei* (kar pomeni mentor), ki je nastal pod taktirko ameriških producentov na idiličnem tropskem otoku Borneu. Drugi film s plezalno tematiko *High tension* (kar lahko prevedemo kot

Visoka napetost) se dogaja pod najvišjo goro na svetu. Švicarski plezalec Ueli Steck se v svoji seriji hitrostnih vzponov poda na novo nalogo, kjer bi naj v enem samem poizkusu preplezal steno Mt. Everesta, ki leži direktno nad baznim taborom številka dve, in se nato po severni steni (ki ni standardna "komercialna" pot na vrh) povzpел na vrh, pot nadaljeval proti sedlu, ki leži med Mt. Everestom in Lhotsejem, osvojil še ta vrh in se po standardni poti (čez ledenik) vrnil do baznega tabora. Vse to pa naj bi storil brez pomoči in brez kisika. Na gori zaradi tamkajšnjega "internega" dogovora med šerpami in vodniki pride do zapletov in, *voila*, že smo priča "najvišjemu" pretepu na svetu, ki se na srečo konča brez večjih poškodb in prispeva k boljšemu komuniciranju in spoštovanju šerp.

Ogledali smo si še dva filma prav tako z alpinističnim pridihom, vendar pri večjih hitrostih, in sicer o turnem smučanju. Filma *Far away* (Daleč stran) in *Valhalla* sta pod taktirko avstrijskih in ameriških producentov postregla s pestro paletto vrtoglavih skokov, nevarnih linij in osupljivih razgledov, ki jih je mogoč opaziti v neokrnjeni naravi visoko v gorah, kjer snežne razmere vsakoletno poskrbijo za vse *powder fane* (navdušence nad smučanjem po novozapadlem snegu).

Film *The beginning* (Začetek) se

dogaja povsem v drugačnem okolju, okolju, ki ga je izoblikovala mati narava s svojim najmočnejšim orožjem – vodo. Švicarski producenti so zbrali mednarodno ekipo soteskarjev/akrobatov, ki so na naravnih poligonih pokazali lepoto narave in osupljive skoke v vodo, spuste čez brzice in vodne žlebove.

Not bad (Ni slabo), film kanadske produkcije, ki se dogaja na zelenih poljanah Nove Zelandije nam je pričaral pravi kolesarski cirkus. Specialisti na dveh kolesih so nam pričarali magični svet skokov, *downhill* spustov (spustov po strminah) in ostalih obstranskih vragolij, ki so film naredile še bolj poseben in zanimiv.

Če vse skupaj povzamem, je bil KOFF (čeprav je to zame bil prvi tovrsten filmski festival) zelo pester in vrhunsko izpeljan dogodek. Ne samo filmski del, tudi družabni del, kjer smo lahko ob dobri hrani in pijači debatirali tako o filmih kot tudi o lastnih doživetjih in poteh. Festival vsekakor priporočam vsem, ki se zanimajo za tovrstne filme, verjemite, ne boste ostali praznih rok! Torej, naslednje leto kupite vstopnice, oddrvite v Mežico in si privoščite oddih ob adrenalinskih filmih, pa naj bo valentinovo ali pa ne.

Druženje med odmorom

Obisk razstave Mati fabrika

Ivan Rus

Prijatelj Jože Prednik, predsednik Društva upokojencev Ravne na Koroškem in tudi član naše literarne skupine Društva upokojencev Slovenj Gradec, je povabil literate, da se udeležimo druženja ob 8. februarju, prazniku kulture in spominskem dnevu našega največjega pesnika Franceta Prešerna in obiščemo razstavo naše "matere fabrike". Na druženje sva odšla z Mihaelo Lenart.

Že dolgo je tega, ko sem delal v Železarni Ravne. Vlekla me je radovednost, koliko se je od takrat spremenilo v njej. V štavhariji so uredili stalni muzej Mati fabrika. Kar 120 ljudi se nas je zbralo ob ogledu razstave, med njimi člani društva za srce in ožilje, literati in drugi. Torej pravo

Mati fabrika

*Ob zvoku sirene in jutranjem hitenju
sveže vode pljusknem si v obraz.
Pridružim se šihnemu vrvenju.
Jutranja ura, žal, prehitro šteje čas.*

*In že sem v livarni sredi plina, dima in ropota.
Tekoče jeklo brizga na vse strani.
Od livarske ponovce postaja težka roka,
ki kalupe peščene napolniti hiti.*

*Kruh tvoj, Fabrika, naša mati,
bil je težak, a kruh je bil.
Družini fužinarja se ni bilo bati,
prihodnosti se vsak je veselil.*

*Zvok sirene nič več se ne oglašča.
Elektronski medij zjutraj nas budi.
Da le peč jeklarska ne ugaša,
tekoče ZLATO še dolgo naj žari.*

Jože Prednik

Zgodbe našega kraja

Milena J. Cigler

V četrtek, 6. februarja, je v okviru praznika dr. Franceta Prešerna knjižnica Dravograd v Zgodbah našega kraja gostila Hermana Jeseničnika. Z gostom se je pogovarjala Janja Širnik s Koroškega radia, večer pa je popestrila violinistka Ajda Grilc, ki igra z velikim talentom.

Herman, ki je bil dobrih pet let moj sodelavec na Upravni enoti Dravograd, je o svojem življenju spregovoril takole: "Rodil sem se na manjši kmetiji Jeznik v Šempetru oz. v Otiškem Vrhu. Bili smo štirje bratje in sestra. Mama se je brigala za gospodinjstvo in nas že od malega spodbujala k pridobivanju znanja, sama ni imela možnosti za šolanje.

Ker sem imel zelo nadarjenega brata (zna sedem jezikov) sem imel vedno občutek, da ga ne bom nikoli dosegel. Zato me je izredno razveselila presoja učitelja Šavca iz OŠ Šentjanž, da sem napisal najboljši spis v razredu. To mi je dalo samozavesti; rekel bi majhen dogodek, pa velik korak naprej.

Po nižji gimnaziji v Slovenj Gradcu sem se vpisal v kovinarsko šolo na Ravnah in bil nato zaposlen eno leto v Železarni Ravne. Ves čas pa sem slutil, da to ni dovolj in da si želim še študirati. Tako sem se vpisal na Pedagoško akademijo v Mariboru, smer tehnični pouk."

Tako je postal učitelj tehničnega pouka v OŠ Dravograd. Tam si je zapomnil med drugimi tudi dogodek, ko so ga prosili, da bi učenki z možnostjo za odličen uspeh "podaril" štirico, vendar je bil mnenja, da si mora to oceno zaslužiti. Dal ji je tri možnosti, vendar nikakor ni zmogla odgovora. Zaključil ji je sicer tri, vendar se ni dobro počutil, kadar jo je srečal, sploh ker je postala ravnateljica neke šole. Ob tem primeru sem se spomnila, kako je bilo v moji OŠ Bojana Illica v Mariboru, ko sem bila v enaki situaciji kot učenka, ki bi mi trojka iz gospodinjstva kvarila spričevalo. Učiteljica se je nemočno upirala, ker je ves učiteljski zbor pritisnil nanjo, dala mi je štiri, potem pa mi je to očitala, češ saj še robca ne znaš zlikati, da bi vsi vogali padli skupaj (kar je bilo res).

medgeneracijsko srečanje. Direktorica muzeja Karla Oder nam je zelo lepo razložila vse v zvezi z razstavo. Ob takšni prireditvi ne sme manjkati lepa pesem, zato nam je zapel Koroški oktet.

Po končani razlagi smo odšli v težko kovačnico. Ravno takrat so kovali 45-tonski ingot. Takrat, ko sem bil še zaposlen v Železarni, tako težkih

ingotov niso kovali. Polna lepih vtisov sva z Mihaelo odšla domov.

Predsednik društva upokojencev Jože Prednik se zahvaljuje vodstvu Metala, direktorju Andreju Gradišniku, in direktorici muzeja Karli Oder za vso pomoč pri organizaciji in vodenju po muzeju.

Nadaljnja Hermanova pot pelje v šolo za vojaške oficirje – častnike v Bileči. Na to leto ima lepe spomine. S tem pomembnim preizkusom in poklicem je potem postal načelnik Oddelka za obrambo občine Dravograd. Tu je pričakal osamosvojitveno vojno in o tem poglavju se je zelo razgovoril. Bil je večkrat v težkih položajih in v smrtni nevarnosti, njegove odločitve so imele izjemno moč in tako se je nenehno moral odločati in sprejemati tveganja za posledice. To poglavje je zaključil s spominskimi tablami kmetijam in hišam, kjer so se lahko med zadnjo vojno skrili in hranili orožje in eksploziv.

Pozneje se je preizkusil še kot vodja medobčinskih inšpekcijskih služb. Tu pa se ni preveč našel, ker so bili problemi takšne narave, da je imel včasih zvezane roke pri reševanju, saj so izvršni sveti občin ravnali po svoje in ščitili svoje stranke, namesto da bi usklajeno podprli inšpektorje.

Zadnje njegovo delovno mesto pred upokojitvijo je bilo delo načelnika oddelka za notranje zadeve. Tu je bil izredno zadovoljen. Kolektiv je bil strokovno zelo podkovan in lepo so sodelovali. Od tu je odšel v pokoj, ves čas pa je aktiven še na mnogih področjih.

Potuje po svetu (Pakistan, Etiopija, Kuba idr), igra šah, zbira starine (na platnu smo ves čas gledali kalejdoskop fotografij Zdenka Kupčiča o njegovih zbirkah). Neverjetno, koliko zbranega materiala, koliko ur dela, iskanja, pravi muzej v malem!

Dokončal je tudi knjigo o Trbonjčanih in Trbonjah, ki jo je zasnovala in do v veliki meri uredila njegova pokojna žena Katica.

Živi na izredni lokaciji s pogledom na Dravo v hiši, ki jo je dobesedno na skalo zgradil sam z ženo in obema sinovoma, takrat najstnikoma.

Zdaj imata oba sinova družine. Po svojih možnostih jim pomaga, sicer pa goji svoje konjičke.

Še veliko zdravih in vitalnih let naj ga videvamo po Dravogradu z zvestim kosmatincem ob njem!

Literarni večer

Ivan Rus

Četrtna skupnost Legen je pri kmetiji Klevž že trinajstič organizirala literarni večer z naslovom Marjan Pungertnik s

prijatelji. Žal Pungertnika na srečanju ni bilo, a je bil kljub temu večer na zelo visoki ravni. Literarni večer v petek, 14. februarja 2014, je vodila Helena Rotovnik.

Večer je se je začel z govorom Jožefa Priteržnika, predsednika krajevne skupnosti. Opravičil je pisatelja Pungertnika, domačina z Legna, ki sedaj živi v Mariboru.

V kulturnem programu so nastopili Lilijana in Zala Peretin ter Ožbej Gotovnik, za prijetno glasbo pa je poskrbela mlada harfistka Melanie Štumpf.

Svoja dela smo predstavili: Barbara Ješovnik, Ana Gracej, Mihaela Lenart, Marjana Vončina, Ivanka Kotnik, Ivica Hace, Lilijana Peretin, Igor Lužnik in Ivan Rus.

Mojčina ženitna posredovalnica

Milena J. Cigler

Mojca je prijateljica iz časov Šole za zdravo življenje. Od moža se je odselila in se poročila nekam na Štajersko, kjer je ustanovila ženitno posredovalnico. Ker me ima za eno od ožjih kolegic, saj sva na planinskih pohodih skupaj peli operne arije na vrhovih gora in splašili nič koliko planinskih kavk, se je zadnjič polna energije *prifurala* k nam domov: "Zdaj pa ni več odloga, šla boš z mano k ženinu, ki sem ti ga izbrala!" Tako se nisem mogla več izviti iz primeža, da grem gledat Franceta, ki ima grdo hišo, lepe plave oči in mu manjka nekaj zob.

Ko sva se bližali kraju srečnega imena, mi je začela praviti podrobnosti o izvoljencu mojega srca po njeni izbiri: da rad kuha, kida gnoj, lovi ribe in peče kruh.

Približevali sva se že omenjeni "grdi" hiši, nekaj se je svetilo v soncu kot bela pločevinasta streha oz. več kosov pločevine, nametane ena na drugo. "Zakaj pa ne da *cegla* na streho?" sem vprašala Mojco. "To čaka tebe, da urediš!" se je nasmehnila, prepričana o mojih graditeljskih sposobnostih. Zadaj za hišo je nekdo nalagal gnoj na samokolnico, vmes pa je nekaj iskal ali brskal po gnoju in dajal na stran v travo. "Kaj pa počne ta človek?" sem vprašala zgrožena. "Črve išče za ribolov!" je odrezala Mojca

samozavestno. "Pa kar z rokami?" mi ni bilo jasno.

Vtem sva bili že na dvorišču. Mojca me je porinila iz avta, ker me nekako ni vleklo v to pustolovščino. "Bodi prijazna in ne ocenjuj ga prestrogo!" je še naročala.

"Ženin" si je obrisal roke kar v zasvinjane hlače in jaz sem ga prijela za rokav in potresla, češ pozdravljen. Bil je srednje rasti, obraza dovolj čednega, razmršenih las, kot bodeča žica štrlečih, in ni se smejal, ker je skrival pomanjkljivo zobovje.

"Ali gremo v hišo?" naju je povabil in sledili sva mu v prostor, kjer bi naj bila kuhinja.

Imel je še kar pospravljeno in iz omare je vlekkel ponev ter razlagal, da nama bo spekel jajce. Ko je mast že cvrčala, je izvlekel iz omare, kjer je imel v kunjjo zavita jajca (rekel je, da se drugače jajčka prehladijo), dve jajci in ju ubil v mast. Meni je zvrnil na krožnik eno jajce, Mojci in sebi pa je postavil ponev na podstavek, ji oddelil v ponvi polovičko in predlagal: "Lotimo se!" Videla sem, da je Mojca tega že navajena, ker ni nič komentirala, meni pa je rekel, da se mu zdim rahlo požrešna, saj sta onadva z Mojco imela dovolj vsak pol jajca. Če bi bila z njim, bi z mano delil tisto polovičko ... Mislila sem, da tako dražiti se pa že ne pustim, saj si doma ubijem naenkrat v ponev štiri do pet jajc in jih z lahkoto "zmažem".

Potem sem ga vprašala, kje spi, in je pokazal nekdo lestev, po kateri smo se potem vsi trije povzpeli na podstrešje, kjer so ležali trije *modroci*, naphani s koruznim ličkanjem. Ko je videl moj začuden pogled, je rekel: "To je spomin na mamo. Oni so že sedemnajst let pod zemljo, ampak rekli so, da je na koruznem ličkanju najslajše spat!" "Pa poleti je ja neznosno vroče zaradi pločevine," sem ga preizkušala, če je kaj dovzeten za spremembe, pa je odgovoril: "Ja, ampak se izravna pozimi, ko je tako mrzlo, da mi kruh, ki ga glodam v postelji, v rokah zmrzne, če ga ne hitro požrem." In kadar imam vročino in se znojim, mi znoj kar na čelu zmrzne in mi visijo s čela ledene sveče!" je še dodal.

Mojci sem namignila, da naj gre ven za mano, zunaj pa sem ji zagrozila, da bom sedla za volan, če naju takoj ne odpelje domov. Na svojo srečo in moje olajšanje me je ubogala.

Zlatko Škrubej

Za šalo ali zares?

BOLJŠE

Učiteljica vpraša Janezka: Kaj bi raje bil, ko boš velik, politik ali lopov?

- Politik
- Zakaj pa politik?
- Ker bom lahko delal kot lopov, in to na veliko.

PO ZAKONU

Policist ustavi prehitrega voznika v avtu: Vozniško dovoljenje, prosim.

Voznik odvrne: Kakšno vozniško neki? A ga ne dobiš še, ko si polnoleten?

NEPOTREBNO

Milan sredi noči začuti poželenje in zbudi ženo. Ko ji razloži, kaj je tako urgentno, ona odvrne: In zato si me zbudil? Pa saj veš, kje je kaj.

PROŠNJA

Iz gostilne Ivo pokliče policijsko postajo: Je tam policija?

- Tako je.
- Lepo vas prosim, hik, da ostanete tam, kjer ste.

KOMPLIMENT

Možakar je z dvema kovčkoma pritekkel v pristanišče. Vrgel je kovčka na krov ladje, ki je bila od obale oddaljena približno dva metra. Vzel je zalet in še sam skočil na krov. To je videl kapitan ladje in mu čestital: Čestitam, dragi potnik! Toda lahko bi počakali, saj šele pristajamo!

ZNAK JE VIDEL

Policist ustavi voznika: A niste videli znaka stop?

- Sem. Težava je v tem, da vas nisem videl.

ZMOTA

Pacient reče zdravniku: Gospod zdravnik, čir na želodcu me muči.

Zdravnik odvrne: A ste si morda obetali, da vam bo v veselje?

SRČNI UTRIP

Zdravnik je pregledal pacienta in mu rekel: Vaš utrip je pa zelo počasen!

- Nič hudega, saj se mi nikamor ne mudi!

REŠEN PROBLEM

Možakar vstopi v restavracijo in sede za mizo. Pristopi natakar: Oprostite, ampak tale miza je rezervirana.

Možakar mirno odvrne: Prav, potem jo pa odnesite in mi prinesite drugo.

RAZNORAZNEGA

Blondinka je vstopila v slaščičarno in vprašala: Kakšen sladolead imate?

- Imamo raznorazne.
- Potem mi pa dajte enega raznoraznega!

MOTNJA

Srečata se dva osemdesetletnika, pa reče eden: Hej, odkar jemljem viagro, se počutim kot dvajsetletnik!

Drugi ni tako navdušen: Presneta reč, moti me pri vrtnarjenju!

SE ZAVEDA

Še zaposleni vinjeni Ivo reče brezposelnemu prijatelju: Najbolj sem jezen, ko se spomnim, da morem delati za brezposelne, hik!

Prijatelj se ne da zmesti: Pa si se kdaj vprašal, za koliko zaposlenih delaš?

- Da, na žalost sem še bolj jezen, ko se tega spomnim.

MISLILA SI JE

Starejša gospa se vrne domov predčasno in zaloti moža z ljubico. To jo tako razjezi, da prešuštnika porine skozi okno, da se ves polomi. Sodnik na sodišču jo vpraša: Imate kaj povedati v svojo obrambo?

- Mislila sem si, če lahko pri 92 spi z drugimi ženskami, lahko tudi leti.

RAZLIKA

Lojze vpraša prijatelja: Kakšna razlika je med blondinko in kukavico?

- Pojma nimam. Povej ti.
- Kukavica nosi svoja jajca v tuja gnezda, blondinka pa svoje gnezdo na tuja jajca.

PRVA POMOČ

Bojan kliče prvo pomoč: Hitro pridite, žena je pogoltnila kondom.

Čez nekaj minut spet kliče: Ni vam treba priti. Sem že našel drugega.

VREDNO PREMISLEKA

V gostilni se pogovarjata pijančka: Moja žena že en mesec ne govori z menoj. Ločil se bom.

Drugi modro doda: Trikrat premisli, take nikoli več ne boš našel ...

Največje živo bitje na Zemlji

Boštjan Jurič

Ste kdaj pomislili, katero je največje živo bitje na našem planetu? Gotovo ste. Morda ste pomislili na orjaškega sinjega kita (*Balaenoptera musculus*). Daleč od resnice. S svojimi 30 metri in 150 tonami je sicer res največja žival, vendar se ne more meriti z rastlinami, za katere sem sam dolgo mislil, da so rekorderji. Največja drevesa – sekvoje (*Sequoiadendron giganteum*, o njih smo pisali v majski številki) – lahko merijo tudi 80 metrov v višino, vendar se po teži ne morejo kosati s severnoameriškim sorodnikom trepetlike (*Populus tremuloides*). Ta se razmnožuje vegetativno, s koreninskimi izrastki, in primerek v bližini Salt Lake Cityja se je iz matične rastline razrasel na kar 44 hektarov! Iz njegovega koreninskega sistema izrašča 48 tisoč posameznih dreves, ki skupaj tehtajo kar neverjetnih 6 tisoč ton.

Še vedno pa nismo prišli do največjega organizma, kajti ta ne spada niti med živali niti med rastline, temveč – med glive! Le-te namreč poleg rastlin, živali, cepljivk (bakterij) in enoceličarjev (glede delitve na kraljestva oz. domene raziskovalci niso povsem enotni) predstavljajo svoje kraljestvo. Pri tem gre za precej neznano področje, saj na Zemlji obstaja več milijonov vrst gliv, od tega pa je le 5 % raziskanih. Največji (znani) živi organizem je torej gliva iz skupine nam znanih štorovk (mraznic) – *Armillaria solidipes*. Raste v Oregonu v Severni Ameriki in pokriva približno 10 km², stara pa je več kot 2000 let.

Najbližja asociacija za glive so običajno gobe. Goba predstavlja le mesnati, nadzemni del glive, večina pa se je skriva pod zemljo v obliki tankih nitk, imenovanih micelij. To seveda ni edina oblika gliv. Že na svojem telesu najdemo izjemno pestro paleto različnih gliv; samo na nogah jih bojdaj živi kar 80 vrst. Glive so v naravi nepogrešljive, saj so prave kemične tovarne. Iz neuporabnih snovi predelujejo hrano. "Odgovorne" so za razgrajevanje odmrlih organizmov oz. njihovo reciklažo, saj na ta način sprostitjo hranilne snovi, da so te na razpolago rastlinam. V obliki sožitja, imenovani mikoriza, so glive pritrjene

Glive bodo les pretvorile v rastlinsko hrano.
Vir: en.wikipedia.org

na korenine rastlin in zanje iz zemlje srkajo vodo ter minerale, v zameno pa dobijo rastlinski sladkor.

Kot "kemijske tovarne" jih s pridom uporablja tudi človek in glive imajo zaradi neraziskanosti še izjemen potencial. Mnogi so prepričani, da bodo v prihodnosti igrale zelo pomembno vlogo. Najbolj znan produkt gliv je zdravilo penicilin. Znanstveniki so z njihovo pomočjo uspeli pridobiti tudi različne biorazgradljive materiale, ki jih je mogoče uporabiti namesto papirja in plastike pri izdelavi embalaže.

Nekaterim znanstvenikom je s pomočjo gliv že uspelo pridobiti biodizel. Nekatere vrste gliv pa so sposobne vsrkati radioaktivno sevanje in ga pretvoriti v hrano!

Ko boste naslednjič imeli opraviti z glivami – najsi bo s tistimi v juhi, s tistimi na nohtih na nogah ali pa z glivami kvasovkami v pivu – se spomnite na to, da imate opraviti z izjemnimi organizmi, ki jih je ustvarila narava in brez katerih naš ekosistem ne bi mogel delovati.

Vir: Val 202; Frekvenca X, 19. 12. 2013.

Foto: Jure Cokl

GG SG na sejmu Dom v Ljubljani

Marta Krejan, prof.

Od 11. do 16. marca 2014 ste nas lahko videli tudi na sejmu Dom v Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Zastopali smo Mizarstvo Zlatorog iz Maribora, Lesoteko hiše iz Slovenj Gradca in seveda naše trgovine Lesoteka ter naše dejavnosti.

Obiskovalci so se najbolj zanimali za lesene masivne hiše, ki jih gradi podjetje Lesoteka hiše, precej zanimanja pa je bilo tudi za lesene terase in pode. Predstavljali smo tudi nov prodajni artikel naših trgovin, in sicer peči oz. kamine. Na našem razstavnem prostoru ste lahko našli tudi gradbeni les, ostrejšja, masivne obloge, krovske materiale, stopnice in drugo.

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Trudimo se, da lesu, ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujeemo ljudi, ki živijo in delajo pri nas. Približno polovico hlodovine pridobimo iz državnih gozdov, vsaj še enkrat toliko pa je odkupimo od gozdnih posestnikov.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik z oddajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, macesna, bora in bukve po pošteni ceni in plačilo v 30 dneh
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa
- elektronski prevzem lesa na našem skladišču
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo okroglega lesa za preteklo leto
- bonusi za dobavo hlodovine

Kontaktne osebe za odkup:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172; e-pošta bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872; e-pošta robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel. 041 656 005

Prosimo, da z omenjenimi osebami navežete stik in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih.

Z oddajo hlodovine GG-ju Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in z zagotovitvijo zaposlitve tudi za našo skupnost.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.